

**UCHWAŁA Nr XXX/261/2021
RADY MIEJSKIEJ W CZŁOPIE
z dnia 23 grudnia 2021 roku.**

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2021 – 2028**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.) Rada Miejska w Człopie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2028, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Człopa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2021 roku.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**

Zbigniew Tymiecki

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.) zobowiązuje gminę do opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, którym celem jest integracja osób i rodzin z grupy szczególnego ryzyka (art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Strategia zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej (art. 16 b ust. 2) zawiera w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią oraz określa cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań, sposoby realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe i wskaźniki realizacji działań.

Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

W związku z powyższym podjęcie stosownej uchwały uważam za uzasadnione.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**

Zbigniew Tymiecki

*Załącznik
do Uchwały Nr XXX/261/2021
Rady Miejskiej w Człopie
z dnia 23 grudnia 2021 roku*

**Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Człopa
na lata 2021-2028**

2021

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	6
1. STRUKTURA STRATEGII	6
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	8
3. OCENA WDROŻENIA STRATEGII, MONITOROWANIE I EWALUACJA	11
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	13
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	13
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	13
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	15
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	15
5. SYTUACJA GOSPODARCZA	17
6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY	18
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	23
8. BEZDOMNOŚĆ	25
9. EDUKACJA	25
10. KULTURA, SPORT I REKREACJA	26
11. TURYSTYKA	28
12. SYTUACJA DZIECKA	30
13. OCHRONA ZDROWIA	36
14. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	39
15. POMOC SPOŁECZNA	42
16. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	57
17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	61
18. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	66
19. SEKTOR POZARZĄDOWY	83
20. ANALIZA SWOT	84
21. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	87
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	89
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	89
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI	103
3. PROGRAMY I PROJEKTY	104
IV. UWAGI KOŃCOWE	105
SPIS TABEL I WYKRESÓW	106

Słowniczek:

Gmina Człopa – termin odnosi się do Gminy wiejsko – miejskiej

MGOPS – Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

NK - Niebieska Karta

ZI - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Woj. - Województwo

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Człopa na lata 2021-2028 jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Gminy Człopa. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorców interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej. Dla osiągnięcia zamierzonych w Strategii celów i rezultatów istotne jest odpowiednie zaplanowanie systemu stałego monitoringu realizacji i okresowej ewaluacji, której podlegają wszystkie działania.

Obowiązek tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, na mocy którego, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Niniejsza strategia została opracowana przez pracowników Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie. Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy gminy. Ponadto na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie. Do analizy wykorzystano 5 rodzajów ankiet.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

W związku z powyższym dokument ma charakter kilkuletni został przygotowany na lata 2021-2028. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych

w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej, skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej oraz partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Człopa składa się z trzech zasadniczych części, tj. wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Bezdomność;
- Edukacja;
- Kultura, sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. W części programowej zostały także wyszczególnione programy poprzez, które w szczególności będzie realizowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Człopa na lata 2021-2028.

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

PODSTAWY PRAWNE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 713),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 111),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r., poz. 808),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r., poz. 852),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176),

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 426),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2133),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r., poz. 685),
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2019 r., poz. 755),
- Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r., poz. 1297),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r., poz. 2407),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie dużej rodziny (Dz. U. z 2020 r., poz. 1348),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r., poz. 1061),

PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Człopa jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym (brak nadrzędnego dokumentu strategicznego na poziomie gminnym). Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu
- Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020
- Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2015 (od roku 2016 zaktualizowano cele Strategii Wojewódzkiej – cele strategiczne 5 i 6 przejęły rolę priorytetów polityki społecznej w regionie do roku 2020)
- Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020 – Region dla Rodziny
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2020
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wałeckiego na lata 2014-2020
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Człopa na 2020 rok
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta i Gminy Człopa na lata 2019-2023

3. OCENA WDROŻENIA STRATEGII, MONITOROWANIE I EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Człopa na lata 2021-2028 będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Kierownikiem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Burmistrzowi i Radzie Miejskiej, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. Pierwsza ocena nastąpi po trzech latach wdrażania założeń strategii.

W rozumieniu ogólnym tego słowa monitoring (monitorowanie) pochodzi z *łac. monitor* - ostrzegający. Charakteryzuje się stałą obserwacją, kontrolowaniem oraz nadzorem czegoś. Z języka angielskiego oznacza obserwowanie zjawisk oraz procesów, ostrzeganie, sterowanie czy też kontrolowanie. Monitoring nie tylko „prześwietla” i „przegląda”, ale też sygnalizuje wszelkie niebezpieczeństwa oraz zagrożenia, które mogą się pojawić podczas realizacji strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2019 roku) i roku ostatniego badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Człopa na lata 2021-2028 jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Obok prowadzonego cyklicznie monitoringu procesu realizacji Strategii, w 2024 roku oraz w 2028 roku strategia podlegać będzie procesowi ewaluacji. Celem ewaluacji, w odróżnieniu od monitoringu jest usprawnienie danego projektu. Ewaluacja musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina wiejsko-miejska Człopa znajduje się w południowo-wschodniej części woj. zachodniopomorskiego w południowo-zachodniej części powiatu wałeckiego.

Miasto i Gmina Człopa jest jedną z 5 podstawowych jednostek administracyjnych w powiecie wałeckim i jedną ze 114 gmin województwa zachodniopomorskiego. Tworzy następujące jednostki pomocnicze: miasto Człopa oraz 12 sołectw: Bukowo, Drzonowo wałeckie, Drzonowo, Golin, Jaglice, Mielęcín, Pieczyska, Przelewice, Szczuczcz, Trzebin, Wołowe Lasy i Załom. Pozostałe miejscowości bez statusu sołectw to: Brzeźniak, Czaplice, Dłusko, Drzonowo, Jagoda, Jeleni Róg, Jelenie, Krąpiel, Miradź, Nałęcz, Orzeń, Podgórze, Podlesie, Pustelnia, Rybakówka, Trzcínno i Zwierz.

Powierzchnia gminy stanowi 348,4 km². Liczba ludności gminy Człopa wynosiła na koniec 2019 roku 5020 osób z czego liczba ludności gminy stanowiła 9,1% ludności powiatu a 0,29% ludności województwa. Przez Człopę przebiega droga krajowa nr 22 prowadząca od przejścia granicznego polsko-rosyjskiego w Grzechotkach do granicy polsko-niemieckiej w Kostrzynie. Jest to ważny atrybut w infrastrukturze miejscowości. W latach 1946–1950 miasto administracyjnie należało do woj. szczecińskiego, w latach 1950–1975 do woj. koszalińskiego, a w latach 1975–1998 do woj. pilskiego. Gmina Człopa jest położona nad 3 jeziorami: Mały Staw, Jezioro Młyńskie Wielkie, Jezioro Racze, które znajdują się w granicach administracyjnych miasta. Przez główną część miasta przepływa rzeka Cieszynka, która płynie z Jeziora Młyńskiego Wielkiego do położonego na wschód jeziora Kamień. Przy południowej granicy miasta płynie rzeka Człopica.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina Człopa posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, choć nie w pełni na obszarze wiejskim. Wpływ na taki stan rzeczy ma rozproszony charakter zabudowy miejscowości wiejskich, co generuje wysokie koszty budowy infrastruktury. Dane szczegółowe na temat sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, i drogowej oraz gospodarki odpadami w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 roku.

Sieć wodociągowa	
Długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	55
Liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	4.888
Sieć kanalizacyjna	
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	24,94
Liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	2.822
Liczba oczyszczalni ścieków	1
Liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków	3.241
Sieć drogowa	
Długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	156,783
w tym długość dróg gminnych (w km)	37,603

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Człopie.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w latach 2017-2019. Inwestycje te, poza sferą techniczną, przeprowadzono w obszarze edukacji, kultury i rekreacji oraz mieszkalnictwa. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2017-2019.

Inwestycje w 2017 roku
<ul style="list-style-type: none"> • Budowa budynku wielorodzinnego przy ul. Brzozowej 8 w Człopie • Przebudowa ul. Strzeleckiej i części ul. Paderewskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą
Inwestycje w 2018 roku
<ul style="list-style-type: none"> • Przebudowa drogi gminnej odcinku Miradź – Jelenie • Przebudowa Transpuszczańskiej drogi Jażwiny – Golin przebiegającej przez teren Gminy Człopa oraz nadleśnictwa Człopa • Budowa budynku - wielofunkcyjnej sali wiejskiej w Trzebinie
Inwestycje w 2019 roku
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja sieci wodociągowej w Mieście i Gminie Człopa – etap I budowa i modernizacja suw wraz z wodociągiem • Budowa ul. Brzozowej w miejscowości Człopa

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Człopie.

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez Człopę przebiega droga krajowa nr 22 Gdańsk – Wałcz – Gorzów Wielkopolski – granica państwa w kierunku Berlina, co stanowi ważny atrybut w infrastrukturze turystycznej tej miejscowości. Droga ta łączy miasto przez Rusinowo (13 km) z Wałczem (33km) i z Dobiegniewem (30km), natomiast droga wojewódzka nr 177 z Tucznem (12km) i Wieleniem (25km). Układ komunikacyjny uzupełnia sieć dróg gminnych umożliwiających dojazd do każdej miejscowości. Elementem infrastruktury komunikacyjnej gminy są też ścieżki rowerowe.

Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy miasta Człopa oraz miejscowości Wołowe Lasy i Mielęcín. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości Trzcínno, Jelenie, Miradź, Brzeźniak, Szczuczarz, Pieczyska, Przelewice, Drzonowo, Golin, Załom, Dłusko, Krąpiel. Do wymienionych miejscowości (oprócz Trzcínna) dojeżdża autobus szkolny. Usługi komunikacyjne w gminie świadczą PKS z Wałcza oraz przewoźnicy prywatni: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Tomasz Dul, "Usługi Transportowe M. K. Krüger" Justyna Winniczuk.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Z końcem 2019 roku gmina Człopa liczyła 5.020 mieszkańców, w tym 2.518 kobiety, które stanowiły 50,2% ogółu ludności (na 100 mężczyzn przypadało 100,6 kobiet). Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 14,41 osób na km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy ulegała zmianom. W latach 2017-2019 miał miejsce spadek zarówno liczby dzieci i młodzieży, jak i osób w wieku produkcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1.019	1.004	973
Liczba osób w wieku produkcyjnym	3.169	3.119	3.074
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	935	957	973
Ogółem	5.123	5.080	5.020

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Człopie.

Wpływ na sytuację demograficzną w gminie miał głównie przyrost naturalny kształtowany przez liczbę urodzeń żywych i zgonów mieszkańców. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba urodzeń żywych	56	40	30
Liczba zgonów	50	46	60
Przyrost naturalny	6	-6	-30

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Człopie.

Wpływ na spadek liczby dzieci i młodzieży w gminie miała malejąca dzietność rodzin, o czym świadczy stale zmniejszająca się liczba urodzeń żywych – z 56 w 2017r., przez 40 w 2018r., do 30 w 2019 r. Przy tym rosnąca liczba zgonów współdecydowała o niekorzystnym przyroście naturalnym, który również stale się zmniejszał od 1,17 ‰ w 2017 r., spadł do wartości ujemnej - 1,18‰ w 2018 r. do -5,98 ‰ w 2019 r.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na dwie istotne, wcześniej odnotowane, kwestie. Pierwsza z nich dotyczy stale zmniejszającej się w gminie liczby dzieci i młodzieży. Druga natomiast odnosi się do wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W przyszłości ta ostatnia grupa będzie zasilana przez liczne obecnie grono osób w wieku produkcyjnym, które zakończą aktywność zawodową.

Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały w większym zakresie niż dotychczas dostosowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie zapewnienie im odpowiedniego dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego. W celu ograniczenia problemów społecznych seniorów z gminy Człopa od stycznia 2020 r. jest realizowany projekt „Z pasją żyć i aktywnym być w Klubie Seniora w Człopie” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Działalność Klubu seniora ma na celu aktywizację społeczną, integracją oraz włączanie seniorów do społeczności lokalnej.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

W Gminie Człopa w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 368 podmiotów gospodarki narodowej. Porównując sytuację w mieście z obszarem wiejskim ilość działalności wynosiła 193 w mieście i 175 w obszarze wiejskim. Szczegółowe dane na temat podmiotów gospodarczych w gminie Człopa przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) z końcem 2019 roku.

Sekcje	Ogółem	Miasto	Obszar wiejski
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	51	13	38
Przetwórstwo przemysłowe	44	25	19
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	2	
Budownictwo	86	41	45
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	73	48	25
Transport, gospodarka magazynowa	17	6	11
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	2	2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	2	1
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6	5	1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	17	13	4
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	19	12	7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	3	2
Edukacja	9	5	4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11	6	5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5	3	2
Pozostała działalność usługowa	16	7	9
Ogółem	368	193	175

Dane Urzędu Statystycznego w Szczecinie.

Największy obszar podmiotów gospodarczych w Gminie Człopa przynależy do sekcji F - budownictwo (86) oraz sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Dużą część podmiotów gospodarczych stanowiło również: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (51). Jest to w dużej mierze uwarunkowane miejsko – wiejskim charakterem Gminy Człopa, wysoką lesistością terenu oraz licznymi jeziorami. Dominacja trzech powyższych sekcji w Gminie Człopa utrzymuje się od wielu lat. W roku 2012 kształtowało się na następującym poziomie: budownictwo (63), handel i naprawy (58), rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo (32). Firmy prywatne działające na terenie gminy należą w większości do małych podmiotów gospodarczych, jedynie kilka z nich zatrudnia w granicach od 20 – 50 osób. Wiele stanowisk pracy ma charakter sezonowy, związany z sezonowością produkcji (np. w rolnictwie, przetwórstwie runa leśnego).

Gmina jest słabo uprzemysłowiona. Walory przyrodnicze sprzyjają rozwojowi gospodarstw agroturystycznych. W strukturze użytków rolnych przeważają grunty orne, stanowiące, aż 87,2% całkowitej powierzchni użytków rolnych. Zdecydowanie największą powierzchnię stanowią lasy i grunty leśne. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki w 2019 roku.

Powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		7.114,5146
w	Grunty orne (w ha)	6.200,6164
tym:	Sady (w ha)	7,8076
	Łąki i pastwiska(w ha)	672,7369
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (w ha)		25.734,5544
w	Lasy (w ha)	25.617,1424
tym:	Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych (w ha)	117,4120
Powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		2.075,2261

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Człopie.

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wałczu, w latach 2017-2019 liczba osób bezrobotnych w Gminie Człopa ulegała zmianom od 202 na koniec 2017 roku, przez 158 osób na koniec roku następnego, do 153 osób na koniec roku 2019. Wśród pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat wyniosła: 144, 111 i 99. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba bezrobotnych w gminie	202	158	153
Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	6,4%	5,1	5%
Liczba bezrobotnych kobiet w gminie	144	111	99
Liczba kobiet w liczbie bezrobotnych	71,3%	70,3%	64,7%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wałczu.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2017-2019 w powiecie wałeckim, województwie zachodniopomorskim i w kraju.

Tabela 8. Stopa bezrobocia w powiecie, w województwie i w kraju na przestrzeni lat 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Stopa bezrobocia w powiecie wałecki	9,7	8,7	8,7
Stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim	8,5	7,4	6,8
Stopa bezrobocia w kraju	6,6	5,8	5,2

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wałczu

W latach 2017-2019 zarówno w powiecie, w województwie, jak i w kraju stopa bezrobocia systematycznie spadała. Dodatkowo powiat wałecki charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa zachodniopomorskiego i kraju, stopą bezrobocia.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, wykształcenia, okresu bezrobocia, stażufert pracy, a także rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2019 roku przedstawiają poniższa tabela.

Tabela 9. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia.

Wiek	Liczba bezrobotnych		Udział kobiet w (%)	Staż pracy	Liczba bezrobotnych		Udział kobiet w (%)
	ogółem	kobiet			ogółem	kobiet	
18-24 lata	14	10	71,4	bez stażu	17	16	94,1
25-34 lata	45	38	84,4	do 1 roku	31	24	77,4
35-44 lata	25	16	64	1-5 lat	45	32	71,1
45-54 lata	38	26	68,4	5-10 lat	21	13	61,9
55-59 lat	19	9	47,4	10-20 lat	21	10	47,6
60-64 lata	12	X	X	20 -30 lat	16	4	25
				30 lat i więcej	2	0	0
Czas pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych		Udział kobiet w (%)	Wykształcenie	Liczba bezrobotnych		Udział kobiet w (%)
	ogółem	kobiet			ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	16	8	50	wyższe	6	5	83,3
1-3 miesiące	35	25	71,4	policealne i śr. zawodowe	29	21	72,4
3-6 miesięcy	21	13	61,9	średnie ogólnokształcące	11	9	81,8
6-12 miesięcy	27	13	48,1	zasadnicze zawodowe	40	25	62,5
12-24 miesięcy	24	13	54,2	gimnazjalne i niższe	67	39	58,2
Pow. 24 miesięcy	30	27	90				
Ogółem	153	99					

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wałczu

Na koniec 2019 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (łącznie 45 osób) oraz osoby w wieku 45-54 lata (38 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy (35 osób) oraz powyżej 24 miesięcy

(w sumie 30 osób), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (45 osób) i do roku czasu (31 osoby), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (67 osoby) oraz zasadniczym zawodowym (40 osób).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 35- 44 lata (25 osoby), osoby pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy (27 osób) oraz 12 – 24 miesięcy (24 osób), osoby ze stażem pracy od 5 do 20 lat (42 osoby) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (29 osób).

Największy udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25- 34 lata (84,4%) i 18-24 lata (71,4%), osób pozostających bez pracy długotrwale, powyżej 24 miesięcy (90%) oraz od 1 do 3 miesięcy (71,4%), osób bez stażu pracy (94,1%) i ze stażem pracy do roku (77,4%) i od 1 do 5 lat (71,1%) oraz, co budzi niepokój, osób z wykształceniem wyższym (83,3%) i średnim ogólnokształcącym (81,8%).

Tabela 10. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy.

Rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	Liczba bezrobotnych	Liczba ofert pracy
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	18	0
Przetwórstwo przemysłowe	22	12
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0
Dostawa wody gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7	1
Budownictwo	8	4
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	21	8
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	5	2
Transport i gospodarka magazynowa	2	0
Informacja i komunikacja	0	0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2	1
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9	0

Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4	1
Edukacja	5	5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2	0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	0
Pozostała działalność usługowa	5	0
Działalność niezidentyfikowana	25	0
Razem	136	34
Dotychczas niepracujący	17	0
Ogółem	153	34

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wałczu.

Na koniec 2019 roku wśród bezrobotnych w gminie dominowały osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze prowadzące działalność w takich działach, jak: działalność niezidentyfikowana (25 osób), przetwórstwo przemysłowe (22 osoby) handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21 osób), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo (18 osób). Liczba dostępnych na koniec 2019 roku ofert pracy dla bezrobotnych z gminy była niewielka (łącznie 34); najwięcej z nich dotyczyło możliwości zatrudnienia w działalności przetwórstwa przemysłowego (12 ofert). Dodać należy, że najgorszym okresem dla rynku pracy jest zima, gdyż od wiosny do jesieni ludzie znajdują pracę sezonową (umowy okresowe, zlecenia lub w szarej strefie) albo zarobkują poprzez zbiór runa leśnego.

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy od roku do 5 lat, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego i zwiększyć szansę na uzyskanie zatrudnienia. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, zapewniając im możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić konkurencyjność na rynku pracy. W szczególności dotyczy to tych, którzy przed zwolnieniem z pracy byli zatrudnieni w działalności niezidentyfikowanej, przetwórstwie przemysłowym oraz handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle, budownictwie. Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na

dokształcanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Z danych Urzędu Miasta i Gminy Człopa, wynika, że w latach 2017-2018 liczba mieszkań w zasobach Gminy Człopa nieznacznie spadła (z 83 w 2017 do 81 w 2018 r.) z powodu sprzedaży najemcomna własność. Zmniejszyła się tym samym powierzchnia użytkowa mieszkań (z 3 743,4 m² w 2017 r. do 3 642,6 m² w 2018 r.). Natomiast w 2019 roku nastąpił wzrost mieszkań w zasobach gminy na skutek oddania do użytku drugiego budynku wielorodzinnego (11 mieszkań) znajdującego się przy ulicy Brzozowej 8 w Człopie (z 81 w 2018 roku do 91 w roku 2019). Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat zasobów mieszkaniowych gminy w latach 2017-2019.

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba mieszkań	83	81	91
Powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	3 743,4	3 642,6	4 257,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m²)	45,1	45	46,8

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Człopie.

Choć lista osób oczekujących na przydział mieszkania komunalnego w przeciągu analizowanych trzech lat (2017-2019) uległa zmniejszeniu, to nadal zasoby mieszkaniowe gminy są niewystarczające w stosunku do potrzeb mieszkańców. W 2019 roku na liście osób oczekujących znajdowało się 50 osób/rodzin (w 2017 r. – 75, w 2018 r. 54).

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Od 2014 roku została wprowadzona dodatkowa forma pomocy w postaci dodatku energetycznego, świadczona także przez gminę a realizowana przez MGOPS. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 12. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	62	63	66
Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	117	113	121
Wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	131 766,19	122 226,86	151 123,50

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie.

Na przestrzeni lat ilość rodzin, które otrzymały dodatek mieszkaniowy na podstawie przyznanej decyzji administracyjnej wzrosła z 62 do 66. Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych z 117 w 2017 roku spadła w 2018 roku do 113 i w 2019 roku ponownie wzrosła do 121. Wzrost w 2019 roku przyznanych dodatków mieszkaniowych o 4 w stosunku do 2017 roku, wiązał się również ze wzrostem wysokości kwot przeznaczonych na ten cel o 19 357,31 zł.

Tabela 13. Dodatki energetyczne przyznane w gminie w latach 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek energetyczny	34	35	41
Liczba przyznanych dodatków energetyczny	85	81	109
Wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	5 345,31	4 992,45	6 680,91

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie.

Sytuacja w przyznanych dodatkach energetycznych obrazuje się podobnie, jak w dodatkach mieszkaniowych. A mianowicie następował na przestrzeni lat 2017-2019 wzrost liczby rodzin, którym przyznano decyzją administracyjną dodatek energetyczny z 34 w 2017 roku do 41 w 2019 roku. Natomiast liczba przyznanych dodatków energetycznych w 2018 roku zmniejszyła się o 4 w stosunku do poprzedniego roku, a wzrosła o 28 wobec następnego roku. Środki finansowe na pokrycie przyznanych dodatków energetycznych również wzrosły w 2019 roku o 1 335,60 zł w stosunku roku 2017.

Od 2020 roku gmina posiada dwa mieszkania chronione, powstałe w ramach projektu „Ku samodzielności - mieszkania chronione w Gminie Człopa” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu, znajdujące się przy ulicy Brzozowej 7/11 oraz 7/11A, 78-630 Człopa. Mieszkańcy Gminy Człopa znajdujący się w trudnej

sytuacji życiowej, bytowej, rodzinnej. Po zakwalifikowaniu się mogą wziąć udział w projekcie w ramach którego zostanie im umożliwiony pobyt w mieszkaniu chronionym – treningowym oraz otrzymają kompleksowe i indywidualizowane wsparcie.

8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne, polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu, gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczające. Wyróżnia się: bezdomność dobrowolną, będącą wynikiem wyboru takiego właśnie stylu życia, bezdomność spowodowaną przyczynami obiektywnymi, niezależnymi od człowieka to np. utrata domu w wyniku klęsk żywiołowych, bezdomność będącą wynikiem rozwoju cywilizacyjnego i takich procesów jak industrializacja, urbanizacja, redystrybucja władzy politycznej, dekolonizacja, wojny, rewolucje jest we współczesnych społeczeństwach bardzo ważnym problemem.

Bezdomność w Gminie Człopa jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Przez większą część roku ma charakter jednostkowy. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człopie. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz schronienia. W latach 2017-2019 liczba rodzin i osób objętych wsparciem z powodu bezdomności była niewielka i ulegała nieznacznym wahaniom (liczba rodzin: z 3 w 2017 r. wzrosła do 4 w 2018 i 2019 r., liczba osób w rodzinach z 4 w 2017 r. przez 6 w 2018 r., do 5 w 2019 r.).

9. EDUKACJA

Edukacja to ogół procesów i oddziaływań, których celem jest zmienianie ludzi, przede wszystkim dzieci i młodzieży, stosowanie do panujących w danym społeczeństwie ideałów i celów wychowawczych. Edukację tworzą czynności nauczania i czynności uczenia się. Pojęcie edukacji jest związane z wychowaniem i z wykształceniem człowieka we wszystkich fazach rozwojowych.

W roku szkolnym 2019/2020 w Gminie Człopa funkcjonowały 3 placówki oświatowo- wychowawcze, w tym Publiczne Przedszkole „Leśna Kraina”, Szkoła Podstawowa i Centrum Kształcenia „Pedagog” oferujące: liceum ogólnokształcące dla

dorosłych, studia inżynierskie niestacjonarne, studia podyplomowe, kursy, szkolenia zawodowe. Dane szczegółowe na temat w/w placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Placówki oświatowo - wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2019-2020.

Nazwa i adres placówki		Liczba uczniów/ studentów	Liczba nauczycieli/ wykładowców
Publiczne Przedszkole, ul. Przedszkolna 1, 78-630 Człopa		124	11
Szkoła Podstawowa, Plac Zwycięstwa 6, 78-630 Człopa		366	48
Centrum Kształcenia „Pedagog” ul. Południowa 16, 78-630 Człopa			
w tym	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	74	10
	Studia inżynierskie niestacjonarne:	36	18
	Studia podyplomowe	-	-
	Kursy	-	-
	Szkolenia zawodowe	-	-

Dane Centrum Kształcenia „Pedagog”

Wszystkie placówki oświatowe gminy znajdują się w Człopie. Gmina zapewnia dowóz dzieci i młodzieży do szkół praktycznie z każdej miejscowości.

Absolwenci szkoły podstawowej (od 2020 roku), a także absolwenci gimnazjum mają możliwość kontynuowania edukacji m.in. w szkołach publicznych oraz niepublicznych. Powyższe placówki najbliżej w zasięgu gminy znajdują się w powiecie wałeckim oraz czarnkowsko – trzanieckim. Powiat wałecki zapewnia również możliwości kształcenia specjalnego dla uczniów posiadających orzeczenie o konieczności takiej edukacji.

10. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Duże znaczenie w realizacji zadań w obszarze społecznym mają gminne instytucje kultury oraz instytucje upowszechniające wśród mieszkańców postawy aktywne zapewniając im możliwość uprawiania sportu i rekreacji.

Podmioty kulturalne występujące na terenie gminy Człopa:

- Dom Kultury w Człopie,
- Miejska Biblioteka w Człopie

- Filia Miejskiej Biblioteki - Mielęcín,
- Filia Miejskiej Biblioteki – Wołowe Lasy

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. W Człopie odbywa się wiele imprez kulturalnych, wśród których wyróżniają się Dni Człopy – cykliczna impreza sportowo - rekreacyjna (wstrzymana w 2020 roku przez pandemię Covid-19), promująca miasto i gminę oraz lokalne społeczeństwo. Imprezie towarzyszą liczne koncerty znanych zespołów muzycznych oraz rozgrywki sportowe. Dni Człopy corocznie przyciągają wielu turystów.

Ogromną popularnością cieszą się również dożynki gminne, którym towarzyszą tradycyjne obrzędy dożynkowe, konkurs na najładniejszy wieniec dożynkowy, który następnie reprezentuje gminę na dożynkach powiatowych, a także konkurs sołectw, który cieszy się dużą popularnością wśród mieszkańców gminy. Ważnymi imprezami, będącymi ofertą kulturalną i służącymi integracji mieszkańców, są pikniki sołectw i festyny wiejskie.

Animatorem imprez kulturalnych w gminie jest głównie Dom Kultury. Oprawę muzyczną wielu imprez kulturalnych zapewniają zespół Klubu Seniora z Człopy i Chór Cantores. W Domu Kultury prowadzonych jest wiele kół zainteresowań, np.: przyjaciół biblioteki, hafciarskie, plastyczne dekoratornia, wokalnno-muzyczne, taneczne - Mini Lady Show. Działalność kulturalną prowadzi również Biblioteka Miejska, która propaguje książkę i czytelnictwo poprzez różnorodne przedsięwzięcia. Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie placówek kulturalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Placówki kulturalne w gminie w 2019 roku.

Nazwa i adres placówki	Liczba osób objętych ofertą	Liczba pracowników
Dom Kultury, Miejska Biblioteka ul. Osiedlowa 9, 78-630 Człopa	1000	6
Filia Biblioteki Miejskiej, Trzebin, 78-630 Człopa	20	1
Filia Biblioteki Miejskiej, Mielęcín, 78-630 Człopa	10	1
Filia Biblioteki Miejskiej, Wołowe Lasy, 78-630 Człopa	12	1

Dane Domu Kultury w Człopie.

Ponadto Gmina Człopa posiada w swoich zasobach Hale Widowiskowo – Sportową, której zarządcą jest Urząd Miasta i Gminy Człopa. Hala przeznaczona jest do organizowania zawodów i zajęć sportowych, imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych, wystawienniczych i oświatowych. Corocznie oferowane zajęcia sportowe cieszą się dużym zainteresowaniem społeczności lokalnej. W 2019 roku mieszkańcy mogli uczestniczyć w następujących zajęciach: fitness – „Grupa wyzwanie”, zdrowy kręgosłup, piłka ręczna, nożna i siatkowa, karate, kółko strzeleckie oraz tenis stołowy.

Ponadto ważnym elementem życia lokalnej społeczności są świetlice wiejskie. Funkcjonują one w Wołowych Lasach, w Mielęcinie, w Golinie, w Bukowie, w Szczuczarzu, w Jaglicach, w Drzonowie oraz w Pieczyskach. W 2019 roku wybudowano nową świetlicę w miejscowości Trzebin ze środków unijnych.

11. TURYSTYKA

Atutami Gminy Człopa są rozległe kompleksy leśne, zajmujące przeszło 70% jej powierzchni i będące ostoją dla wielu gatunków zwierząt. Lasy o bogatym, zróżnicowanym drzewostanie, jeziora, rzeki malowniczo przewijające się po terenie gminy, a także kolorowe pola i łąki sprawiają, że jest to miejsce atrakcyjne dla turystów szukających spokoju i odpoczynku. Dla pasjonatów wędkarstwa oraz sportów wodnych fascynujące z pewnością będą liczne jeziora o czystej wodzie i malowniczej linii brzegowej oraz rzeki, w części swego biegu mające charakter rzek górskich, stwarzających idealne warunki do organizacji spływów kajakowych. Położenie gminy w otulinie Drawieńskiego Parku Narodowego jest również dużym walorem turystycznym gminy.

Gmina Człopa posiada w swojej ofercie różne formy wypoczynku. Jedną z nich jest agroturystyka. Oprócz noclegu oferta gospodarstw agroturystycznych działających w gminie obejmuje m.in.: wędkowanie, zbiór runa leśnego, spływy kajakowe. Dane szczegółowe na temat tych gospodarstw przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Gospodarstwa agroturystyczne w gminie w 2019 roku.

Nazwa gospodarstwa	Adres gospodarstwa
Olimp – Zagroda wiejska	Pieczyska 19, 78-630 Człopa
Zielona Dolina	Wołowe Lasy, 78-630 Człopa

Agroturystyka Kasia	Brzeźniak 3/1, 78-630 Człopa
Gospodarstwo Agroturystyczne Ewa Petrycka	Dłusko 25 78-630 Człopa
Dworek Bogdanka	Trzebin 37 78-630 Człopa
Gospodarstwo Agroturystyczne	ul. Dworcowa 7 Mielęcín 78-630 Człopa
Gospodarstwo Agroturystyczne Manhattan	ul. Kwiatowa 7 78-630 Człopa

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Człopie.

W gminie znajduje się ponadto 5 obiektów zakwaterowania noclegowego, które dysponują 119 miejscami noclegowymi. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Obiekty zakwaterowania noclegowego w gminie w 2019 roku.

Nazwa obiektu	Adres obiektu
Ośrodek Wypoczynkowy Sosenska 32 miejsca noclegowe	ul. Młyńska 23 78-630 Człopa
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Gospoda 11 miejsc noclegowych	ul. Zwycięstwa Wojska Polskiego 13/B 78-630 Człopa
Natur Sport Magdalena Tymecka 16 miejsc noclegowych	ul. Młyńska 9 78-630 Człopa
Gospodarstwo nad jeziorem 36 miejsc noclegowych	Załom 1 78-630 Człopa
Ułańska Zagroda 24 miejsca noclegowe	Załom 15 78-630 Człopa

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Człopie.

Na ofertę turystyczną gminy składają się także ciekawe obiekty i osobliwości przyrodnicze. W Przelewicach turysta może zwiedzić kościół z charakterystycznym wystrojem myśliwskim, w Wołowych Lasach drewniany kościół z XVIII wieku, w Człopie neogotycki budynek sądu z przełomu XIX/XX wieku. Osoby preferujące wędrówki piesze i sporty rowerowe mogą udać się wzdłuż ścieżki pieszo-rowerowej „Brzegiem człopskich jezior”. Ta trasa, o łącznej długości 18 kilometrów, przebiega przez malownicze tereny, wśród wspaniałej przyrody brzegami jezior Kamień, Załom i Białe oraz w sąsiedztwie interesujących obiektów: wiaduktu nad rzeką Cieszynką z początków XX wieku oraz śladów grodziska słowiańskiego z X wieku, będącego prawdopodobnie początkiem powstania Człopy. W gminie wyznaczono również

wielokilometrowe ścieżki turystyczne, zachęcające do poznawania okolic i kontemplowania walorów przyrodniczych terenu. Z kolei trasa spacerowa „Raczyk”, o długości ok. 8 km, przebiega przez bardzo urokliwe terenyz miejscami widokowymi na osobliwości miejscowej flory i fauny. Atrakcją turystyczną dla zwiedzających będą zapewne: pomnik przyrody w Jaglicach – lipa drobnolistna, mająca ok. 500 lat (wg badań trzecie co do wieku takie drzewo w Polsce), park dendrologiczny przy Nadleśnictwie Człopa, a także rezerwat florystyczny Stary Załom.

W 2019 roku został przygotowany, opracowany oraz wykonany produkt turystyczny o nazwie "Człopa - miasto po drodze". W ramach produktu powstały tablice, a także filmy promujące - o najważniejszych atrakcjach Gminy Człopa, akwenach oraz wizytówki filmowe usługodawców bazy noclegowej z Gminy Człopa. Filmy zostały zebrane w całość i przedstawione w folderze z kodami QR. Poprzez zeskanowanie kodu turysta może obejrzeć filmy i dojechać w miejsce, w którym znajduje się atrakcja lub konkretny nocleg. Powstała również wersja tablicowa produktu tj. 9 tablic dwustronnych na terenie Miasta i Gminy Człopa - w Człopie ul. Strzelecka, ul. Witosa, ul. Osiedlowa, ul. Kolejowa, Wołowe Lasy, Drzonowo Wałeckie, Dzwonowo, Jaglice, Mielęcín oraz jedna tablica 6-cio skrzydłowa na ulicy Targowej w Człopie.

12. SYTUACJA DZIECKA

Na prawidłowy rozwój dziecka wpływa wiele czynników. Właściwe określenie potrzeb dziecka umożliwia mu spójny rozwój, wpływa na jego samodzielność i sposób radzenia sobie z problemami po osiągnięciu dojrzałości. Obszary rozwoju dziecka przenikają się na różnych etapach życia – istotne jest, aby nie ignorować żadnego z nich lecz traktować najmłodszych holistycznie.

Analiza sytuacji dziecka w Gminie Człopa została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych oraz konsultacji odbytych z dyrektorami i pedagogami szkolnymi. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowania o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo - wychowawczych, profilaktycznych i terapeutycznych.

Do analizy przedłożono 2 ankiety – wypełnione przez przedstawicieli następujących placówek oświatowych:

- Przedszkole Publiczne w Człopie „Leśna Kraina” (liczba dzieci: 124),
- Szkoła Podstawowa w Człopie (liczba uczniów: 366),

Zasoby i oferta przedszkola oraz szkoły

Z analizy ankiet wynika, że obie placówki zatrudniają logopedę. Ponadto dzieci i młodzież w szkole podstawowej są objęte wsparciem pedagogów oraz psychologa. W placówkach prowadzone jest dożywianie, którym objęte są wszystkie dzieci uczęszczające do przedszkola, to jest 124 dzieci i 83 uczniów szkoły podstawowej. Instytucje oświatowe w gminie nie prowadzą grup integracyjnych. Dowóz dzieci mieszkających na wioskach zapewnia gmina.

Placówki oferują zajęcia dodatkowe dla dzieci. W przedszkolu odbywa się rytmika, logopedia i religia. Natomiast szkoła podstawowa jako dodatkową formę zajęć oferuje uczniom: zajęcia z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia logopedyczne, zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz zajęcia rozwijające tj.: SKS, koło wokalne, koła matematyczne oraz zajęcia rozwijające kreatywność. Prowadzone są również zajęcia dla dzieci ze specjalnymi potrzebami. Wśród nich są zajęcia wyrównawcze, logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne. Szkoła podstawowa prowadzi rewalidację, porady psychologiczne, zajęcia rozwijające kompetencja emocjonalno-społeczne i uzdolnienia.

Uczniowie i rodzice z Gminy Człopa mogą korzystać na poziomie powiatu ze wsparcia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Wałczu w formie porad, wydawania opinii i diagnoz. W roku szkolnym 2019/2020 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (78-600 Wałcz, ul. Południowa 10b) udzieliła wsparcia 118 dzieciom i młodzieży z Gminy Człopa, w tym 10 dzieciom w wieku przedszkolnym, 104 uczniom szkół podstawowych, 4 uczniom szkół ponad podstawowych.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają dzieci przedszkolne i szkolne oraz ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 5 zmiennych w przedszkolu oraz 14 zmiennych w szkole podstawowej. Ankiety skierowane do przedstawicieli przedszkola zawierały również zamknięty katalog

rodzajów zaburzeń występujących u dzieci przedszkolnych obejmujący 7 zmiennych.

Ankietowani z przedszkola zarówno odpowiadając na pytanie otwarte, jak i wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, nie stwierdzali żadnych problemów, z którymi borykają się dzieci przedszkolne i ich rodziny. Wskazano na występowanie tylko jednego rodzaju zaburzeń występujących u dzieci przedszkolnych w postaci zachowania nerwicowego. Szczegółowe dane przedstawione są w poniższej tabelach.

Tabela 18. Problemy występujące w środowisku dzieci z gminy uczęszczających do przedszkola.

Cechy patologii społecznej	Obecność poszczególnych cech	
	Liczba ujawnionych przypadków	Nie występuje
Alkoholizm		X
Problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego		X
Przemoc w rodzinie		X
Zaniedbanie przez środowisko domowe		X
Wykorzystywanie seksualne		X

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 19. Rodzaje zaburzeń występujących w środowisku rodzinnym dzieci uczęszczających do przedszkola.

Cechy zaburzenia zachowania	Obecność poszczególnych cech	
	Liczba ujawnionych przypadków	Nie występuje
Trudność współdziałania		X
Zachowania nerwicowe	X (2)	
Zahamowania psychoruchowe		X
Lękliwość i nieśmiałość		X
Obojętność uczuciowa		X
Nadpobudliwość		X
Agresywność		X

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Sytuacja zdecydowanie gorzej wygląda już wśród dzieci szkolnych. Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na problem

przemocy zarówno domowej jak i cyberprzemocy. Zwrócona została także uwaga na brak kompetencji wychowawczych u rodziców. Istotnym problemem staje się również coraz częstsze powstawanie rodzin patchworkowych.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani ze szkoły podstawowej stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela.

Tabela 20. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkoły podstawowej.

Cechy patologii społecznej	Obecność poszczególnych cech	
	Liczba ujawnionych przypadków	Nie występuje
Sięganie po alkohol		X
Sięganie po narkotyki		X
Palenie papierosów	X (5)	
Uciezki z domu	X (1)	
Kradzieże		X
Agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	X (10)	
Autoagresja		X
Przestępczość ujawniona		X
Niszczenie mienia szkolnego		X
Udział w grupach negatywnych		X
Problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	X (6)	
Przemoc w rodzinie	X (7)	
Zaniedbanie przez środowisko domowe	X (5)	
Wykorzystywanie seksualne		X

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej oraz występowanie przemocy w rodzinie, problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego a także zaniedbanie przez środowisko domowe i sięganie przez uczniów po papierosy. Został odnotowany również jeden przypadek uciezki z domu.

Ponadto przeprowadzono konsultacje z przedstawicielami placówek oświatowych.

Pedagodzy szkolni zwrócili uwagę na dodatkowe problemy, które nie zostały uwzględnione w ankiecie a wpływają istotnie na funkcjonowanie społeczne dzieci:

1. Brak umiejętności wychowawczych rodziców:

- nieumiejętność rozmowy z dorastającym dzieckiem
- brak czasu poświęconego każdemu dziecku (jeżeli rodzina jest wielodzietna)
- brak umiejętności motywowania dzieci do podejmowania wysiłku związanego z nauką
- brak nałożonych obowiązków domowych na dzieci
- niezapewnienie dziecku potrzeb: bezpieczeństwa, miłości,
- nieumiejętność okazywania emocji
- brak umiejętności w pokonywaniu trudnych sytuacji.

2. Niechęć do współpracy z nauczycielem wychowawcą

- niechęć rodziców do brania udziału w prelekcjach organizowanych przez szkołę
- kłótnie rodziców na gruncie zawodowym, które przekładają się na konflikty uczniów w szkole
- plotkowanie w domu, co przekłada się na nastawienie dzieci przeciwko sobie

3. Zagrożenia wynikające z używek

- spożywanie alkoholu przez rodziców w otoczeniu dziecka
- sprzedawanie papierosów na sztuki przez dorosłych
- kupowanie przez dorosłych alkoholu nieletnim
- tłumaczenie spożywania alkoholu trudnościami w pracy
- tłumaczenie dzieciom, że piwo to nie alkohol
- uzależnienie od telefonu komórkowego rodziców

4. Inne problemy uczniów w szkole:

- uzależnienie od telefonu komórkowego
- brak umiejętności rozmowy z rówieśnikami
- zaburzenia w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi
- nieumiejętność rozpoznawania i nazywania emocji

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Ankietowani nie wskazali potrzeby przeprowadzania badań koniecznych do wykonania wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców. Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w przedszkolu, badani wskazali na potrzebę intensywnego wspomagania rozwoju umysłowego dzieci we ścisłej współpracy z rodzicami.

Analizując rodzaje badań koniecznych do przeprowadzenia wśród uczniów szkolnych, a także ich rodziców, pedagodzy wskazali na tematy dotyczące przemocy w rodzinie, przemocy w grupach rówieśniczych, uzależnienia od mediów jak również formy aktywnego spędzania czasu wolnego. Zdaniem ankietowanych należałoby przeprowadzić również działania profilaktyczne i naprawcze o następujących zagadnieniach:

1. Zajęcia uświadamiające czym jest przemoc dorosłych w stosunku do dzieci.
2. Pogadanki na temat zdrowego odżywiania, zdrowego stylu życia (warsztaty).
3. Cyberprzemoc - czym jest? jak i gdzie szukać pomocy? (warsztaty).
4. Nauka zdrowego odżywiania (warsztaty).

Współpraca z rodzicami uczniów

Przedstawiciele ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów na różnych poziomach. Mianowicie przedszkole określiło współpracę z rodzicami jako bardzo dobrą, natomiast szkoła jako dobrą. W jej ramach odbywają się konsultacje indywidualne, zebrania, pogadanki profilaktyczne, pomoc rodziców w organizacji imprez i uroczystości. Prowadzona jest pedagogizacja rodziców. W szkole komunikacja odbywa się również za pośrednictwem e-dziennika LIBRUS, są także prowadzone spotkania z psychologiem i pedagogami.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzieży rodziny.

Przedstawiciele obu placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest bardzo dobra. Do podmiotów tych zaliczyli: Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sąd Rejonowy i kuratorów sądowych i społecznych oraz Policję.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność wsparcia psychologicznego. Dzieci i młodzież potrzebują przede wszystkim kontaktu z rówieśnikami, jak również możliwości korzystania z zajęć sportowych. Wśród potrzeb dzieci przedszkolnych ankietowani wskazali: bezpieczeństwo, pewność siebie, akceptację, przynależność do grupy, jak również potrzebę kontaktu i zabawy.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy oferowali przede wszystkim organizowanie większej ilości zajęć sportowych. Wskazali także konieczność zatrudnienia psychologa. Możliwości jakie oferuje przedszkole dzieciom w celu poprawy ich sytuacji to przede wszystkim objęcie wsparciem dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Przedszkole zapewnia zajęcia wyrównawcze, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne oraz zajęcia logopedyczne.

13. OCHRONA ZDROWIA

Zdrowie to stan cechujący się uzyskaniem dobrego samopoczucia na poziomie fizycznym, psychicznym i społecznym. Nie jest on zatem związany z brakiem choroby czy niedomaganiem. Na utrzymanie zdrowia jednostki ma wpływ kilka aspektów: kondycja, aktywność fizyczna, dieta, odporność na stres, higiena ciała i otoczenia.

W Gminie Człopa w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej funkcjonuje 1 niepubliczny zakład oraz gabinet stomatologiczny. Do końca 2019 roku funkcjonował również niepubliczny zakład opieki zdrowotnej – poradnia chirurgii ogólnej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie w 2019 roku.

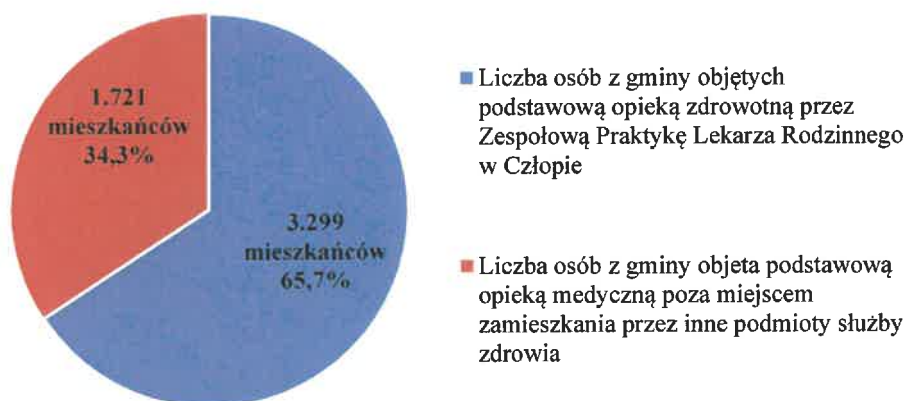
Nazwa placówki	Adres
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Vena - Med”. Poradnia Chirurgii Ogólnej	Plac Zwycięstwa 2, 78-630 Człopa
Zespołowa Praktyka Lekarza Rodzinnego S.C.	Plac Zwycięstwa2, 78-630 Człopa

Gabinet stomatologiczny. Nagórna-Rymszewicz Beata, lek. stomatolog.	ul. Kwiatowa 15, 78-630 Człopa
Apteka „Wrzosowa Człopa”	ul. Witosa 10b, 78-630 Człopa
Apteka „Aspirynka”	Plac Zwycięstwa 2/1, 78-630 Człopa

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Człopie.

W 2019 roku pod opieką Zespołowej Praktyki Lekarza Rodzinnego w Człopie było 3.299 osób z gminy. Ogólna liczba mieszkańców wynosi 5.020, z powyższego wynika więc, że 1.721 osób objętych jest podstawową opieką medyczną poza miejscem zamieszkania w innych podmiotach służby zdrowia. Sytuacja związana jest z faktem niezadowolenia społeczności lokalnej z oferowanych usług przez istniejący podmiot medyczny. Z uwagi na istniejącą sytuację trudno jest zdiagnozować schorzenia oraz działania profilaktyczne podejmowane w stosunku do ogółu społeczeństwa zamieszkującego w Gminie Człopa. Poniższy wykres obrazuje stosunek liczby mieszkańców korzystających z dostępnej podstawowej opieki zdrowotnej w gminie do liczby mieszkańców korzystających z innych podmiotów służby zdrowia.

Wykres 1. Podział mieszkańców gminy, ze względu na miejsce korzystanie z podmiotów służby zdrowia.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie. W związku z brakiem informacji w tym zakresie ze wszystkich placówek służby zdrowia i praktyk lekarskich w gminie w poniższej tabeli przedstawiono dane za 2019 rok uzyskane z Zespołowej Praktyki Lekarza Rodzinnego w Człopie, przy założeniu, że reprezentują one średnią gminną.

Tabela 22. Najczęstsze schorzenia ludności gminy w 2019 roku.

Rodzaj schorzenia	Osoby, u których stwierdzono schorzenie	
	Liczba dzieci i młodzieży	Liczba osób dorosłych
Nowotwory	2	0
Choroby tarczycy	5	36
Cukrzyca	0	79
Otyłość	1	0
Zaburzenia odżywiania	0	1
Alergie pokarmowe	3	1
Padaczka	3	2
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	2	8
Zniekształcenia kręgosłupa	0	3
Alergie skórne	10	28
Choroby układu moczowego	3	46
Choroby obwodowego układu nerwowego	1	178
Choroby układu krążenia	3	353
Przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	11	21
Przewlekłe choroby układu trawiennego	0	1
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	0	3

Dane Zespołowej Praktyki Lekarza Rodzinnego w Człopie.

Z informacji pozyskanych wynika, że największa liczba dzieci choruje na przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawicę oskrzelową (11 osób), alergie skórne (10 osób), choroby tarczycy (5 osób). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (353 osoby), chorobami obwodowego układu nerwowego (178 osób), cukrzycą (79 osób), chorobami układu moczowego (46 osób), chorobami tarczycy (36 osób), alergiami skórnymi (28 osób) i przewlekłym nieżytem oskrzeli, dychawicą oskrzelową (21 osób).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 23. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2019 roku.

Forma profilaktyki	Liczba dzieci i młodzieży
Porady profilaktyczne lekarza rodzinnego po raz pierwszy (dzieci do 1 roku)	20
Porady profilaktyczne lekarza rodzinnego następnym razem (dzieci do lat 3)	27
Wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych po raz pierwszy (dzieci do 1. roku życia)	34
Wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych następnym razem (dzieci do lat 3)	34
Profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	76
Profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	-

Dane Zespołowej Praktyki Lekarza Rodzinnego w Człopie.

W 2019 roku poradami profilaktycznymi lekarza rodzinnego Zespołowej Praktyki Lekarza Rodzinnego w Człopie po raz pierwszy i po raz następnym zostało objętych odpowiednio 20 dzieci do 1 roku i 27 dzieci do lat 3. Wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych miały z kolei miejsce po raz pierwszy w przypadku 34 dzieci do 1. roku życia oraz 34 dzieci do lat 3. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 76 dzieci i młodzieży.

14. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie obywateli godzącymi w ogólnie przyjęte normy postępowania. Bezpieczeństwo publiczne jest także stanem, który warunkuje funkcjonowanie społeczeństwa. Często przestępczość zakłóca ten ład, co rodzi w społeczeństwie poczucie niesprawiedliwości i braku bezpieczeństwa.

Według danych Posterunku Policji w Człopie w 2019 roku na terenie miasta i gminy popełniono ogółem 79 przestępstw, w tym 44 wykrytych. Wśród nich odnotowano najwięcej przestępstw przeciwko mieniu (27) oraz przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (19). Zostały także popełnione przestępstwa przeciwko rodzinie w liczbie 12, przestępstwa przeciwko wolności 6, przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu 2 oraz

1 przestępstwo gospodarcze. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Przestępstwa popełnione w gminie w 2019 roku.

Rodzaj przestępstwa	Liczba przestępstw
Przestępstwo przeciwko zdrowiu i życiu	2
Przestępstwo gospodarcze	1
Przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	19
Przestępstwo przeciwko wolności	6
Przestępstwo przeciwko rodzinie	12
Przestępstwo przeciwko mieniu	27

Dane Posterunku Policji w Człopie.

Niepokojący jest fakt, iż zostało popełnionych 27 przestępstw przeciwko mieniu oraz 19 przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji. Poniższe tabele przedstawiają szczegółowe informacje na ten temat.

Tabela 25. Przestępstwa przeciwko mieniu popełnione na terenie gminy w 2019 roku.

Przestępstwa przeciwko mieniu	Liczba popełnionych przestępstw
Kradzież	6
Kradzież z włamaniem	8
Przywłaszczenie	1
Niekorzystne rozporządzenie własnym mieniem	8
Niszczenie, uszkodzenie	3
Krótkotrwały zabór pojazdu mechanicznego	1

Dane Posterunku Policji w Człopie.

Tabela 26. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji popełnione na terenie gminy w 2019 roku.

Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	Liczba popełnionych przestępstw
Kierowanie pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości	13
Niezatrzymanie się do kontroli drogowej	3
Spowodowanie wypadku drogowego	3

Dane Posterunku Policji w Człopie.

W kategorii przestępstw przeciwko mieniu najczęściej zostało popełnionych kradzieży z włamaniem (8) oraz przestępstw polegających na niekorzystnym

rozporządzeniu własnym mieniem (8). Z katalogu przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji na terenie gminy zdecydowanie przewyższało kierowanie pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości (13).

Analizując pozostałe rodzaje przestępstw zauważalny jest niski czynnik przestępczości w gminie. Najwięcej odnotowano przestępstw przeciwko rodzinie, w tym 9 dotyczących niewywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego oraz 3 znęcania się psychicznego i fizycznego. W kategorii przestępstw przeciwko wolności zostały popełnione 3 przestępstwa uporczywego nękania oraz 3 gróźb karalnych. Na terenie gminy zostały również popełnione pojedyncze przestępstwa należące do kategorii przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu tj. naruszenie czynności ciała, nieumyślne spowodowanie śmierci, a także przestępstwo gospodarcze tj. celowe ukrywanie i zbywanie środków swojego majątku w celu uniemożliwienia wykonania orzeczenia sądu. Poniższe tabele przedstawiają szczegółowo w/w przestępstwa, które zostały popełnione na terenie gminy w 2019 roku.

Tabela 27. Przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu popełnione na terenie gminy w 2019 roku.

Przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu	Liczba popełnionych przestępstw
Naruszenie czynności ciała	1
Nieumyślne spowodowanie śmierci	1

Dane Posterunku Policji w Człopie.

Tabela 28. Przestępstwa gospodarcze popełnione na terenie gminy w 2019 roku.

Przestępstwa gospodarcze	Liczba popełnionych przestępstw
Celowe ukrywanie i zbywanie środków swojego majątku w celu uniemożliwienia wykonania orzeczenia sądu.	1

Dane Posterunku Policji w Człopie.

Tabela 29. Przestępstwa przeciwko wolności popełnione na terenie gminy w 2019 roku.

Przestępstwa przeciwko wolności	Liczba popełnionych przestępstw
Uporczywe nękanie	3
Groźby karalne	3

Dane Posterunku Policji w Człopie.

Tabela 30. Przestępstwa przeciwko rodzinie popełnione na terenie gminy w 2019 roku.

Przestępstwa przeciwko rodzinie	Liczba popełnionych przestępstw
Znęcanie się psychiczne i fizyczne	3
Niewywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego	9

Dane Posterunku Policji w Człopie.

Funkcjonariusze Policji w Człopie poza ochroną bezpieczeństwa mieszkańców oraz utrzymywaniem bezpieczeństwa i porządku publicznego, uczestniczą również w działaniach profilaktyczno-prewencyjnych. W 2019 roku były to akcje profilaktyczne tj.: „Przyjaciele Gryfusia”, „Bezpieczna droga do szkoły” oraz turniej „Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego”.

15. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej w Gminie Człopa wykonuje Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człopie. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawy o Karcie Dużej Rodziny, ustawy

o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawy o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawa – Prawo energetyczne.

W 2019 roku kadre Ośrodka stanowiło 12 osób, w tym kierownik i 3 pracowników socjalnych. W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników (w tym dwóch specjalistów pracy socjalnej). Ponadto zatrudnia inspektora ds. świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, inspektora ds. świadczeń wychowawczych, główną księgową, specjalistę pracy z rodziną, asystenta rodziny, pracownika biurowego i kierowcę mikrobusa przeznaczony do przewozu osób niepełnosprawnych oraz pracownika gospodarczego. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w MGOPS i kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Kadra MGOPS i jej kwalifikacje w 2019 roku.

Kadra MGOPS	Liczba osób
Kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
Pracownicy socjalni	3
wykształcenie wyższe	2
wykształcenie średnie	1
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	2
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	0
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	0
Pozostali pracownicy	9
wykształcenie wyższe	5
wykształcenie średnie	4
Wolontariusze	0

Dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie.

W związku z realizacją Projektów Unijnych „Z pasją żyć i aktywnym być w Klubie Seniora w Człopie” oraz „Ku samodzielności - mieszkania chronione w gminie

Człopa” w 2020 roku dwóch pracowników zostało oddelegowanych do pracy przy w/w projektach zmieniając tym samym stanowisko dotychczas wykonywanych zadań. Ponadto został zatrudniony pracownik administracyjny.

W wykonywaniu zadań MGOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Prawo do wsparcia udzielanego przez MGOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 701 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 528 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 674 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie jest wyższy od kwoty 764 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez MGOPS na realizację zadań w latach 2017-2019.

Tabela 32. Struktura wydatków realizowanych w ramach zadań wynikających z Ustawy o pomocy społecznej w latach 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Ogółem na świadczenia pomocy społecznej	500 443,00	666 169,15	642 834 91
Środki własne gminy	167 278,00	162 597,69	160 136,38
Dotacja budżetu państwa	483 665,00	503 571,46	482 698,53

Dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie.

W latach 2017-2019 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez MGOPS na pomoc mieszkańcom gminy ulegała zmianie. Środki wydatkowane ogółem w 2017 roku wynosiły 500 443,00 zł, następnie zauważalny jest duży wzrost wydatków w 2018 roku (666 169,15), natomiast w 2019 roku następuje niewielki spadek wielkości

wydatków (642 834,91 zł). Dominującą pozycję w każdym roku stanowiły kwoty wydatkowane z dotacji budżetu państwa. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez MGOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 33. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	332	334	316
Liczba rodzin	219	231	219
Liczba osób w rodzinach	576	563	524
Udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	11,2%	11%	10,3

Dane Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2017-2019 ulegała nieznaczącej zmianie (z 332 osób w rodzinach w 2017 roku, 334 osoby w 2018 roku do 316 osób w rodzinach w 2019 roku). Zmniejszyła się natomiast z roku na rok udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (z 11,2% w 2017 roku do 10,3% w 2019 roku). Wpływ na taką sytuację ma usamodzielnienie się części rodzin poprzez podjęcie pracy na terenie gminy, powiatu lub za granicami kraju. Znaczenie ma również czynnik demograficzny, czyli malejąca liczba mieszkańców w tym również wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym a zwiększająca się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, które posiadają świadczenia emerytalno-rentowe. We wcześniejszych latach przed otrzymaniem świadczeń emerytalno-rentowych spora liczba tych osób korzystała z pomocy Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie.

Wśród głównych przyczyn zmniejszania się liczby beneficjentów korzystających z pomocy z tytułu ubóstwa socjalnego można wymienić wprowadzenie Rządowego Programu „500+”. Należy jednak zaznaczyć, że choć świadczenie wychowawcze stanowi realną pomoc dla rodzin z dziećmi, to jednak, z uwagi na brak jego waloryzacji od momentu wprowadzenia, poziom wsparcia dla rodzin ubogich w ramach tego świadczenia zmniejsza się. W najbliższym czasie może to być czynnikiem prowadzącym do wzrostu skali ubóstwa (z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2018 roku w Polsce wzrósł odsetek osób żyjących w skrajnym ubóstwie – na poziomie minimum egzystencji żyło 5,4% osób wobec 4,3% w 2017 roku; w liczbach

bezwzględnych odnotowano wzrost o ok. 422 tys. osób). Szczególnej uwagi wymaga tzw. ubóstwo senioralne (dotyczy to głównie osób nabywających emeryturę na nowych zasadach) oraz rodzin z osobami niepełnosprawnymi, które w zdecydowanej większości są nieaktywne zawodowo. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat struktury wiekowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2019 roku.

Tabela 34. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 roku.

Wiek odbiorców	Liczba osób w rodzinach
0-17 lat	194
18-25 lat	28
26-35 lat	58
36-45 lat	76
46-55 lat	68
56-65 lat	72
66 lat i więcej	28

Dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez MGOPS pomocą społeczną w 2019 roku wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do 17 lat (194 osoby). Ci z nich, którzy bezpośrednio korzystali ze wsparcia, otrzymywali pomoc głównie w postaci posiłku (świadczonego w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”), odzieży, obuwia i opłaty za przedszkole. Znacznie mniejsze, choć spore, grupy reprezentowały osoby w wieku 36 - 45 lat (76 osób), 56 -65lat (72 osoby) i 46 - 55 lat (68 osób), 26 - 35 lat (58 osób) oraz 66 lat i więcej (28 osób). Analizując dane z ostatniego dziesięciolecia należy stwierdzić, że z systemu pomocy społecznej odeszły rodziny wielodzietne, których dzieci się już usamodzielnili oraz osoby w przedziale wiekowym 46-65 lat, które otrzymały świadczenie emerytalne lub rentowe z systemu zabezpieczenia społecznego.

Pomoc według ustawy o pomocy społecznej może zostać udzielona osobie z określonych powodów, a mianowicie: ubóstwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, przemocy w rodzinie, alkoholizmu, narkomanii, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzenia losowego oraz klęski żywiołowej lub

ekologicznej. Sytuację mieszkańców gminy, w obszarze potrzeb wsparcia i otrzymania pomocy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019.

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Ubóstwo	58	59	54	130	109	94
Bezdomność	3	4	4	4	6	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	37	35	30	197	183	159
Bezrobocie	94	102	87	192	259	207
Niepełnosprawność	68	67	56	128	115	105
Długotrwała lub ciężka choroba	94	96	93	192	189	180
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	70	70	75	260	249	247
w tym						
Rodziny niepełne	33	35	36	94	96	85
Rodziny wielodzietne	13	14	16	73	77	88
Przemoc w rodzinie	1	5	3	3	23	11
Alkoholizm	38	44	43	76	81	87
Narkomania	0	1	0	0	1	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	4	2	5	5	3
Zdarzenie losowe	2	1	1	5	5	3
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie.

W latach 2017-2019 najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były bezrobocie i długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS z powodu braku zatrudnienia wzrosła w 2018 roku w porównaniu z rokiem 2017 (z 94 w 2017 r. do 102 w 2018 r.), natomiast uległa zmniejszeniu w 2019 roku (87 osób), liczba osób w tych rodzinach ulegała wzrostowi i spadała (odpowiednio 192, 259, 207). Ważną przyczyną udzielania pomocy była również bezradność w sprawach

opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem MGOPS z tego powodu wahała się (z odpowiednio 70 i 260 w 2017 roku, przez 70 i 249 w 2018 r., do 75 i 247 w 2019 r.).

Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także problemy niepełnosprawności i ubóstwa. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem MGOPS z tych powodów była zróżnicowana (niepełnosprawność odpowiednio 68 i 128 w 2017r., przez 67 i 115 w 2018 r., do 56 i 105 w 2019 r., ubóstwo odpowiednio 58 i 130 w 2017r., przez 59 i 109 w 2018r., do 54 i 94 w 2019r.). Dane te świadczą o wysokiej skali niepełnosprawności w gminie i zarazem potwierdzają pośrednio wzrost liczby osób starszych w gminie, które są bardziej, aniżeli inne grupy wiekowe, narażone na długotrwałe i ciężkie choroby.

Kolejną przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie był alkoholizm. Co warto podkreślić, liczba osób w rodzinach objętych wsparciem MGOPS z powodu alkoholizmu nieznacznie, lecz rosła z roku na rok (odpowiednio 76 w 2017r. przez 81 w 2018 r. do 87 w 2019 r.). Potrzeba ochrony macierzyństwa to kolejny czynnik przyznawania pomocy przez MGOPS, należy nadmienić jednak, że liczba rodzin i osób w rodzinach w analizowanych latach ulegała zmniejszeniu (odpowiednio 37 w 2017r., przez 35 w 2018 r. do 30 w 2019r.). Ponadto częściej wsparciem obejmowano rodziny niepełne aniżeli wielodzietne. W małym stopniu mieszkańcy gminy korzystali z pomocy społecznej z takich przyczyn, jak trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego czy bezdomność. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem MGOPS z powodu trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego zmniejszyła się (z odpowiednio na tym samym poziomie w latach 2017-2018 tj. 4 i 5 do 2 i 3 w 2019 r.) Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy z powodu bezdomności wahała się z roku na rok (z odpowiednio 3 i 4 w 2017 r., przez 4 i 6 w 2018 r., do 4 i 5 w 2019 r.). Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez MGOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez MGOPS w latach 2017-2019.

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Pieniężna	253	275	250	249	271	228	507	515	477
Rzeczowa	163	157	144	88	96	121	372	368	232
Praca socjalna	X	X	X	151	190	107	391	462	378
Poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	18	20	20	22	23	30
Schronienie	2	4	4	2	3	3	2	4	4
Usługi opiekuńcze	X	X	X	1	0	0	1	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	X	X	X	0	0	0	0	0	0
Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	3	2	2	3	2	2	3	2	2

Dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie.

W latach 2017-2019 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była pomoc finansowa i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłku. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych tymi rodzajami wsparcia ulegała różnicowaniu (pomoc finansowa odpowiednio z 249 i 507 w 2017 r., przez 271 i 515 w 2018r., do 228 i 477 w 2019 r.; pomoc rzeczowa odpowiednio z 88 i 372 w 2017 r., przez 96 i 368 w 2018 r., do 121 i 232 w 2019 r.). Pomocy udzielono również w formie schronienia osobom bezdomnym. Bezdomność jako problem społeczny występujący w gminie jest nieznaczny, w stosunku do innych powodów w wyniku, których udzielana jest pomoc mieszkańcom. W latach 2017-2019 objęto 3 rodziny. Od 2017 roku MGOPS świadczy również pomoc specjalistyczną w postaci porad psychologa. Liczba osób korzystających z w/w wsparcia z roku na roku wzrasta.

Osoby, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności,

przebywają w domach pomocy społecznej, a gmina ponosi odpłatność za taki pobyt. W latach 2017-2019 tę formę pomocy świadczone odpowiednio (3, 2 i 2 osobom).

Poza wyżej przedstawionymi formami wsparcia MGOPS realizował wiele innych inicjatyw na rzecz mieszkańców gminy. W 2018 roku ośrodek zorganizował 5 spotkań profilaktycznych współfinansowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Autyzm – czym jest, diagnoza, wsparcie rodziców. Adresatami byli rodzice wychowujący dzieci autystyczne, pracownicy MGOPS oraz pedagodzy i nauczyciele pracujący z dziećmi autystycznymi.

2. Kupuj z głową – spotkanie z dietetykiem. Adresatami było lokalne społeczeństwo. Celem było poszerzenie wiedzy na temat zdrowego odżywiania dorosłych.

3. Dieta zdrowego ucznia – porady dietetyka dla rodziców. Adresatami byli rodzice wychowujący dzieci z terenu gminy. Celem było poszerzenie wiedzy na temat zdrowego odżywiania dzieci i problemu otyłości.

4. Turniej rodzinny – układania puzzli na czas. Adresatami były rodziny z terenu gminy. Celem spotkania było wzmocnienie więzi rodzinnych oraz przedstawienie alternatywy wspólnego spędzania czasu.

W 2019 roku w ramach zadań edukacyjnych zostały zorganizowane spotkania informacyjne z rodzinami i mieszkańcami gminy z zakresu udzielania pierwszej pomocy, które zostały przeprowadzone przez druhów strażaków z Ochotniczej Straży Pożarnej w Człopie oraz Szkoła dla rodziców. Zadania zostały sfinansowane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ośrodek zorganizował wspólnie z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych „Szkołę dla rodziców” – 4 spotkania po 2 godziny. Adresatami byli rodzice borykający się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Ponadto w grudniu rozpoczęto realizację projektu socjalnego „Magiczna dwunastka” skierowanego do 12 rodzin z terenu Gminy Człopa. Założeniem projektu jest zorganizowanie 12 spotkań w trakcie których będą prowadzone zajęcia manualne w celu wzmocnienia więzi rodzinnych oraz przeprowadzone spotkania ze specjalistami oraz instytucjami zajmującymi się problemami rodziny.

Ponadto pracownicy socjalni oraz asystent rodziny podejmowali działania w charakterze interwencyjnym w sytuacjach szczególnie trudnych, głównie gdy stwierdzono występowanie przemocy domowej, nieprawidłowości w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej wobec dzieci oraz zaniedbania rodzin wobec starszych i niepełnosprawnych ich członków.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej pracę z rodziną mającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej prowadzi asystent rodziny, który realizuje indywidualny plan pomocy opracowany z rodziną i pracownikiem socjalnym. W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskiej, pracownik socjalny przeprowadza wywiad, dokonuje analizy rodziny, a następnie występuje do kierownika o przydzielenie rodzinie asystenta. Wykonana praca asystenta pokazała nam, że jest to bardzo ważne ogniwo w rozwiązywaniu wielu problemów w rodzinie przy zachowaniu współpracy między asystentem, pracownikiem socjalnym, kuratorem i pedagogiem szkolnym. Poniższa tabela przedstawia strukturę rodzin korzystających z tej formy wsparcia.

Tabela 37. Zastosowanie asystentury w stosunku do rodzin w gminie na przestrzeni lat 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin objętych asystentem rodziny	14	9	9
Liczba dzieci funkcjonujących w rodzinach objętych asystentem rodziny	37	26	22

Działania asystenta mają na celu przywrócenie prawidłowej funkcji rodziny i jej roli w społeczeństwie oraz pomoc w nabyciu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych przez rodzinę, w celu zmniejszenia a nawet wyeliminowaniu ograniczenia władzy rodzicielskiej lub całkowitego pozbawienia jej. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin objętych tą formą pomocy uległa zmniejszeniu, a co najważniejsze żadnego dziecko z w/w rodzin nie zostało umieszczone w pieczy zastępczej.

W/w ustawa nakłada obowiązek prowadzenia również innych działań przez gminę w celu wsparcia rodzin. Założeniem ustawy jest prowadzenie tak pracy z rodziną aby nie dopuścić do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Jednak aby tego dokonać należy wykonać wiele działań z rodziną i współpracować z wieloma specjalistami. Wsparcie rodziny w zakresie specjalistów tj. psycholog, terapeuta rodziny, socjoterapeuta, prawnik itp. jest bardzo wskazana. Ośrodek w celu realizacji tych zadań zatrudnia psychologa na umowę zlecenie, który świadczy usługi psychoterapeutyczne. W 2019 roku z w/w pomocy skorzystało 30 mieszkańców gminy.

Ponadto MGOPS posiłkuje się także współpracą z terapeutą zatrudnianym w ramach umowy zlecenie przez Gminę Człopa - Gminną Komisję Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych, oraz psychologa zatrudnionego w Szkole Podstawowej w Człopie. Podopieczni nasi mogą również skorzystać z bezpłatnej pomocy prawnej oferowanej w PCPR w Wałczu.

W celu złagodzenia skutków ubóstwa MGOPS realizuje Program Operacyjny Pomocy Żywnościowej współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Gmina Człopa od 2006 roku jest członkiem Pilskiego Banku Żywności). Osoby zakwalifikowane do odbioru żywności w ramach w/w programu wedle wytycznych tj. kryterium dochodowego otrzymują sukcesywnie paczki żywnościowe składające się z pełnowartościowych produktów i półproduktów tj. groszek z marchewką, koncentrat pomidorowy, buraczki wiórki, powidła śliwkowe, mus jabłkowy, fasolka po bretońsku, makaron jajeczny, płatki owsiane, ryż, kasza jęczmienna, herbatniki maślane, ser, szynka drobiowa i wieprzową, pasztet drobiowy, filet z makreli w oleju, cukier, olej, miód i kawę zbożową. W ramach programu FEAD prowadzone są również działania towarzyszące mające na celu podniesienia świadomości problemów żywieniowych oraz marnowania żywności. W 2019 r. ośrodek zorganizował trzy spotkania, w których uczestniczyło 67 osób. Spotkania są finansowane przez Federację Banków Żywności i na terenie naszego powiatu prowadzone są przez nauczycieli Zespołu Szkół Gastronomicznych w Pile. Spotkania składają się zawsze z dwóch modułów: I część teoretyczna – wykład i warsztat dietetyczno- żywieniowy, II moduł część praktyczna – warsztat kulinarny. Należy tutaj podkreślić, że Gmina Człopa była jedną z nielicznych, która przeprowadziła wymagane spotkania i osiągnęła wymagany wskaźnik liczby osób uczestniczących.

W ramach realizowanych zadań MGOPS przyznawał także świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	2 103 605,00	2 026 262,21	1 958 118,23
Rodzaje świadczeń	Liczba rodzin		
Świadczenia rodzinne i dodatki	400	290	260

Świadczenia pielęgnacyjne	23	30	28
Zasiłek pielęgnacyjny	97	115	113
Specjalny zasiłek opiekuńczy	18	15	19
Zasiłek dla opiekuna	11	9	9
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	35	37	26
Świadczenia rodzicielskie	43	19	16
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	x	2	1
Liczba rodzin ogółem	577	467	421

Dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie.

W latach 2017-2019 wielkość wydatków przeznaczonych przez MGOPS na realizację świadczeń rodzinnych zmniejszała się z roku na rok (z 2 103 605,00 zł w 2017 r. do 2 026 262,21 zł w 2018r. do 1 958 118,23 w 2019 r.). Tym samym spadała liczba rodzin, którym przyznano świadczenia (z 577 w 2017r. do 467 w 2018 r. do 421 w 2019 r.) co związane było ze wzrostem płacy minimalnej i nie ulegającym zmianie kryterium dochodowego mającego wpływ na przyznanie świadczeń rodzinnych.

Najczęściej MGOPS wypłacał zasiłek rodzinny, którego liczba w analizowanych latach miała tendencję spadkową (w 2017 r. 400 świadczeń, w 2018 r. 290, a w 2019 r. 260). Powyższe świadczenie służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej i zasiłek pielęgnacyjny. Co warte odnotowania, wysoka liczba przyznawanych zasiłków pielęgnacyjnych (97 w 2017 r., 115 w 2018 r., 113 w 2019 r.), które służą częściowemu pokryciu wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji, potwierdza wysoką skalę niepełnosprawności w gminie.

Zwraca też uwagę wzrost liczby przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych, które zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego oraz decyzjami Samorządowego Kolegium Odwoławczego były przyznawane z tytułu sprawowania opieki nad osobami niepełnosprawnymi w stopniu znacznym bez względu na wiek powstania niepełnosprawności (23 świadczenia w 2017 r., 30 w 2018 r., 28 w 2019 r.). Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne MGOPS opłacił w latach 2017-2019 następującą liczbę składek na ubezpieczenia społeczne oraz zdrowotne: w 2017 r. 41 (na kwotę

38 992,00 zł), w 2018 r. 43 (44 600,00 zł), a w 2019 r. 40 (51 494,37 zł).

Od 2017 roku MGOPS realizuje zadania wynikające z Ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016 r. W 2018r. wypłacono 2 rodzinom jednorazowe świadczenie w ramach powyższej ustawy, natomiast w 2019 r. 1 rodzinie. Ponadto w ramach tej ustawy objęto wsparciem asystenta jedną rodzinę, w której urodziło się dziecko ze zdiagnozowanym ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem lub nieuleczalną chorobą zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2017-2019 przez MGOPS mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	59	38	38
Liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	118	76	76
Wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	244 480,00	200 010,00	181 650 ,00

Dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie.

Liczba świadczeniobiorców, którym w latach 2017 – 2019 MGOPS przyznał świadczenie alimentacyjne zmalała (z 59 w 2017 r. do 38 w latach 2018-2019). Zmniejszyła się również liczba wypłaconych świadczeń (z 118 w 2017 r. do 76 w latach 2018-2019), a co za tym idzie, wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (z 244.48,00 zł w 2017 r. do 181.650,00 zł w 2019 r.), związane to było ze wzrostem płacy minimalnej i nie ulegającym zmianie kryterium dochodowego mającego wpływ na przyznanie świadczeń alimentacyjnych.

Od 1 kwietnia 2016 r. weszła w życie Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Jest to dodatkowe zadanie gminy, które zgodnie z zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Człopa realizuje Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Celem przyznanego świadczenia wychowawczego wg Ustawy jest

częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Tabela 40. Świadczenia wychowawcze przyznane w gminie w latach 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie wychowawcze	345	215	500
Liczba przyznanych świadczeń wychowawczych	581	539	788
Wielkość wydatków na świadczenia wychowawcze	3 788 136,00	3 377 795,20	3 838 636,70

Dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie.

Od 2018 roku realizowany jest rządowy program "Dobry Start". Świadczenie w wysokości 300,00 zł. przysługuje na każde uczące się dziecko do 21 roku życia, dzieciom niepełnosprawnym do 24 roku życia. W 2019 roku świadczenie wypłacono 397 rodzinom. Świadczenie w pełni finansowane jest z budżetu państwa.

Tabela 41. Świadczenia "Dobry start" przyznane w gminie w latach 2018-2019.

	2018 r.	2019 r.
Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie „Dobry start”	327	397
Liczba przyznanych świadczeń „Dobry start”	594	577
Wielkość wydatków na świadczenia „Dobry start”	178 200,00	173 100,00

Dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie.

W celu przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych mieszkańcy Gminy Człopa oraz jednostki samorządowe gminy korzystają z oferty jednostek wsparcia oraz organizacji pozarządowych funkcjonujących w powiecie wałeckim. W Wałczu funkcjonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które jako jednostka powiatowa oferuje szeroki wachlarz usług socjalnych i pomocowych. Podstawowym celem działalności PCPR jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym, a także zabezpieczenie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Do realizacji w/w działań został w PCPR Wałcz powołany Punkt Konsultacyjny i Interwencji Kryzysowej. Mieszkańcy gminy w 2019 r. skorzystali z następującego wsparcia:

- pomoc psychologiczna - 4 osoby
- poradnictwo prawne – 3 osoby

- terapia w zakresie uzależnień i współuzależnienia – 3 osoby

Na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej PCPR prowadzi działania w stosunku do dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W 2019 roku w zasobach powiatu funkcjonowało 1 pogotowie rodzinne, 1 placówka opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego oraz 42 rodziny zastępcze (w tym 1 w Gminie Człopa). W zakresie pieczy zastępczej MGOPS prowadzi stałą współpracę z PCPR w Wałczu. Wybrane dane dotyczące działalności PCPR w odniesieniu do ludności gminy w latach 2017-2019 przedstawia natomiast poniższa tabela.

Tabela 42. Działalność PCPR w odniesieniu do ludności gminy w latach 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
Liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
Liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	0	0	0
Liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
Liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	8	6	5
Liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
Liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	7	5	4
Liczba usamodzielnionych dzieci z gminy	2	1	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu.

W latach 2017-2018 żadnego dziecka nie zgłoszono do adopcji, a także nie umieszczono w rodzinie zastępczej. W 2017 roku w rodzinach zastępczych przebywało 8 dzieci z gminy, rok później 6, a w 2019 roku 5 dzieci. W 2017 r. dzieci z gminy przebywały w 7 rodzinach zastępczych, natomiast w 2018 w 5, w 2019 liczba ta spadła do 4 rodzin, w które objęły opieką dzieci z gminy. Warto dodać, iż w kolejnych latach usamodzielniono 4 pochodzących z gminy wychowanków rodzin zastępczych (w 2017 r.–2, w 2018 r. –1, w 2019 r.– 1 wychowanków). W analizowanym okresie żadne dziecko z gminy nie zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

16. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Zgodnie z definicją ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Należy również podkreślić, iż osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, dlatego działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

Dokonując analizy problemów społecznych, które na przestrzeni lat 2017-2019 były zauważalne na obszarze gminy, zwrócono także uwagę na zjawisko niepełnosprawności.

Do zasobów w obszarze pomocy osobom niepełnosprawnym na terenie gminy Człopa należą:

- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- zasoby mieszkaniowe dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- organizacje pozarządowe prowadzące działania na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie gminy (Caritas)
- mieszkania chronione
- Klub Seniora

Jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Niestety analizując sytuację tej grupy ludności gminy, nie ma możliwości wykorzystania danych z ostatniego spisu, przeprowadzonego w 2011 roku, ponieważ powyższe dane nie są dostępne na poziomie gmin.

Biorąc pod uwagę powyższe, przedstawienie szczegółowej sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie jest niemożliwe. Jedynymi posiadanymi danymi, które można poddać analizie to informacje, które posiada MGOPS na temat liczby osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy ośrodka.

Wykres 2. Stosunek ogółu osób korzystających z pomocy społecznej do ogółu osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w gminie Człopa w 2019 roku.

W 2019 roku ogólna liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 71, co stanowiło 13,5 % ogółu osób korzystających z pomocy społecznej udzielanej przez MGOPS w Człopie. Warto zwrócić uwagę na to, iż niepełnosprawność jako powód udzielenia pomocy i wsparcia znalazła się na czwartym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin otrzymujących pomoc i wsparcie w Gminie w 2019 roku. Na przełomie lat 2017-2019 nastąpił spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej z tego powodu (w 2019 roku o 11,3% w stosunku do 2018 roku). Należy wziąć pod uwagę, iż spadek liczby osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej nie świadczy w większości przypadków o zmniejszeniu się ilości osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Gminy Człopa, lecz ma związek ze wzrostem świadczeń emerytalno-rentowych oraz świadczeń pielęgnacyjnych i nie ulegającym zmianie kryterium dochodowego mającego wpływ na przyznanie pomocy finansowej. Poniższa tabela przedstawia dane na temat osób niepełnosprawnych w rodzinach korzystających z pomocy społecznej świadczonej przez MGOPS w latach 2017-2019.

Tabela 43. Osoby niepełnosprawne w rodzinach korzystające z pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Wiek	Płeć						Liczba osób ogółem		
	Kobiety			Mężczyźni					
	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
0-17	7	5	4	2	1	1	9	6	5
18-25	2	3	4	1	1	1	3	4	5
26-35	4	3	2	2	1	1	6	4	3
36-45	3	2	3	7	8	8	10	10	11
46-55	5	1	2	9	12	12	14	13	14
56-65	10	9	8	20	21	16	30	30	24
66 i więcej	5	5	4	5	8	5	10	13	9
Suma:	36	28	27	46	52	44	82	80	71

Dokonując dalszej analizy osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej, w latach 2017-2019 zauważalna jest znacząca przewaga w gminie niepełnosprawnych mężczyzn. Różnica w 2017 roku wynosiła 27,8%, natomiast w 2018 roku wzrosła aż do 85,7%, z kolei w 2019 roku jej poziom wynosił 38,6% roku. Zinterpretowanie powyższej tabeli również potwierdza fakt starzejącego się społeczeństwa w Gminie Człopa, czego dowodzi przeważająca liczba osób niepełnosprawnych, którym przyznano pomoc finansową w wieku 56-66 lat. Ponadto różnica w strukturze wiekowej 18-25 a 56-65 w 2019 roku wynosiła 79,2%.

Analizując osoby niepełnosprawne pobierające świadczenia z tytułu niepełnosprawności zauważalny jest wzrost w/w świadczeniobiorców, co może świadczyć o zwiększającej się liczbie osób niepełnosprawnych w gminie. Strukturę świadczeń przyznanych z tytułu niepełnosprawności przedstawia poniższa tabela.

Tabela 44. Świadczenia z tytułu niepełnosprawności przyznawane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019.

Rodzaje świadczeń	Liczba osób		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Świadczenie pielęgnacyjne	23	29	28
Zasiłek pielęgnacyjny	101	111	115
Specjalny zasiłek opiekuńczy	18	15	19
Zasiłek dla opiekuna	11	9	9
Suma	153	164	171

Dane Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Człopie

Działania na rzecz rehabilitacji osób niepełnosprawnych realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu, w ramach których skorzystać można z:

- turnusów rehabilitacyjnych,
- dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się.

W latach 2017-2019 zostało przyznane dofinansowanie 129 razy osobom niepełnosprawnym z terenu gminy. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na ten temat.

Tabela 45. Dofinansowanie przyznane osobom niepełnosprawnym na przestrzeni lat 2017-2019.

Działanie	Ilość osób z terenu Gminy Człopa objętych dofinansowaniem		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Turnusy rehabilitacyjne	2	10	6
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	28	27	33
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	1	3	4
Suma osób	31	40	43

Dane Powiatowe Centrum Pomocy w Wałczu.

Na przestrzeni 3 lat (2017-2019) osoby niepełnosprawne z terenu gminy najczęściej otrzymały dofinansowanie w postaci zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (103 razy). W drugiej kolejności przyznawany był udział w turnusach rehabilitacyjnych (18 razy). W najmniejszej ilości osoby niepełnosprawne z terenu gminy skorzystały z dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się (8).

Na terenie gminy nie ma ośrodka do rehabilitacji osób niepełnosprawnych, warsztatów terapii zajęciowej, przedszkola specjalnego, zakładu aktywności zawodowej. W związku z powyższym gmina stara się zapewnić dowóz osób niepełnosprawnych dorosłych i dzieci do placówek na terenie powiatu realizujących w/w zadania:

- Warsztaty Terapii Zajęciowej – 2 osoby
- Stowarzyszenia dla Dzieci Niepełnosprawnych – 4 osoby

- Niepublicznego przedszkola specjalnego „Tuptuś” – 5 dzieci
- Powiatowym Zakładzie Aktywności Zawodowej w Wałczu – 3 osoby
- Poradnia rehabilitacyjna – 29 osób

17. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do funkcjonowania na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore. Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Tabela 46. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2017-2019.

Wielkość wydatków	2017 r.	2018 r.	2019 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	70.742,30 zł	77.487,96 zł	74.674,77 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	1.766,50 zł	1.340,23 zł	1.184,65 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	–	–	–
Razem	72.508,80 zł	78.828,19 zł	75.859,42 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Człopie.

W latach 2017-2019 wysokość kwot wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie ulegała zmianom (od 72.508,80 zł w 2017 r., przez 78.828,19 zł w 2018 r., do 75.859,42 zł w 2019 r.). W analizowanym okresie GKRPA nie przeznaczyła środków na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Działania Interdyscyplinarnego Zespołu i psychologa udzielającego porad osobom doznającym przemocy i stosującym przemoc finansowane są przez MGOPS.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w Gminie Człopa oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 47. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie w latach 2017-2019.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	25	28	25
Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0
Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	11	35	12
Liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
Liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	5	13	5
Liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż	0	0	0

napojów alkoholowych			
Liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	6	2	21
Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	1	1
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	15	0	22
Liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	4	6	4
Liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Człopie.

W latach 2017-2019 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie była na podobnym poziomie: 25 w 2017 r., 28 w 2018 r., 25 w 2019 r.). Na przestrzeni trzech lat (2017-2019) nie przeprowadzono kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W 2018 roku, w stosunku do pozostałych analizowanych dwóch lat została wydana duża liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, a mianowicie więcej o 24 w stosunku do 2017 r. i o 23 do roku 2019. Podobnie sytuacja wyglądała w liczbie pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, odpowiednio: 5, 13,5. W analizowanym okresie nie zostały podjęte decyzje w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz nie wydano negatywnych opinii dotyczących zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W roku 2019 nastąpił istotny wzrost osób objętych nimi, o 15 więcej niż w 2017 r. i o 19 w stosunku do 2018 r. W 2018 i w 2019 roku GKRPA wystąpiła w stosunku do jednej osoby uzależnionej od alkoholu do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, członkowie GKRPA kontaktowali się z osobami dotkniętymi tym problemem w 2017 r. – 15 razy i w 2019 r. – 22 razy. W wyniku podjętych działań Komisja na przestrzeni analizowanych lat skierowała na terapię, odpowiednio 4, 6, 4 osoby. W latach 2017-2019 Komisja nie

złożyła w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie żadnego zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Człopie wsparła finansowo 2 osoby uzależnione od alkoholu przekazując środki pieniężne na dojazd do Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stanominie w celu podtrzymywania abstynencji i kontynuowania leczenia. W ramach działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych raz w miesiącu odbywają się terapie indywidualne i grupowe, które prowadzone są przez certyfikowanego terapeutę ds. uzależnień z Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia. W 2019 roku udzielił 34 osobom porad. Ponadto GKRPA zatrudnia psychologa, udzielającego indywidualnych porad psychologicznych sprawcom przemocy oraz członkom rodzin przemocowych, w tym także dzieciom. GKRPA prowadzi również profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną. Znaczną rolę w realizacji zadań w tym zakresie odgrywa Szkoła Podstawowa w Człopie, która prowadzi w ramach zajęć wychowawczych i edukacyjnych profilaktykę antyalkoholową, antynikotynową i profilaktykę przemocy.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią inne jednostki i grupy wsparcia. Należy do nich Terapeuta do spraw uzależnień, Interdyscyplinarny Zespół do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, psycholog, świetlice środowiskowe.

Naczelnym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, przedstawicieli podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny ustanawia grupę roboczą, która pełni funkcję wspierającą i realizuje działania pomocowe wobec indywidualnych przypadków wystąpienia przemocy w rodzinie. Do głównych zadań grupy roboczej należy:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy;
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W 2019 roku toczyły się 23 procedury „Niebieskiej karty”, w których były prowadzone działania zgodnie z ustalonym planem pomocy dla rodziny. Ponadto w jednym przypadku procedura nie została wszczęta z powodu braku zasadności podejmowania działań oraz 1 „Niebieska karta” została przekazana do innego Zespołu zgodnie z właściwością miejscową. 11 procedur zostało zakończonych po zrealizowanym planie pomocy i w wyniku stwierdzenia zaniechania stosowania przemocy. W 12 rodzinach stwierdzono potrzebę kontynuowania procedury w 2020 roku. Dokonując porównania 2019 roku w stosunku do 2017 i 2018 roku, pod względem ilości toczących się procedur NK nie stwierdza się rosnącego wskaźnika przemocy w rodzinach na terenie gminy (2017 – 24, 2018 – 25, 2019 - 23).

W trakcie prowadzonych procedur pracownicy socjalni prowadzą stały nadzór nad rodziną, motywują do leczenia, współpracują z pedagogami szkolnymi, z Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w miarę możliwości z Centrum Interwencji Kryzysowej w Wałczu, Posterunkiem Policji w Człopie oraz kuratorami. W 2019 r. Zespół Interdyscyplinarny spotkał się na 34 posiedzeniach w celu przeanalizowania sytuacji w rodzinie z ofiarą przemocy lub sprawcą przemocy, oraz w celu monitoringu sytuacji w rodzinach. Wykaz innych jednostek zawiera poniższa tabela.

Tabela 48. Jednostki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie w 2019 roku.

Nazwa jednostki	Adres jednostki	Liczba osób objętych wsparciem w 2019 r.
Terapeuta do spraw uzależnień	ul. Strzelecka 1, 78-630 Człopa	34 osoby
Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Strzelecka 2, 78-630 Człopa	77 osób
Świetlica środowiskowa w Golinie	Golin, 78-630 Człopa	-
Świetlica środowiskowa w Trzebinie	Trzebin, 78-630 Człopa	35 osób
Świetlica środowiskowa w Mielęcinie	Mielęcin, 78-630 Człopa	30 osób
Świetlica środowiskowa w Drzonowie	Drzonowo 78-630 Człopa	36 osób
Świetlica środowiskowa w Człopie	ul. Strzelecka 1, 78-630 Człopa	-

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Człopie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy nakłada na gminę obowiązek prowadzenia poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców oraz zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia. Zgodnie z interpretacją ustawy do działań edukacyjnych w tym zakresie należą wszystkie działania podejmowane przez instytucje gminy: szkoły, przedszkola, policję, ośrodek pomocy społecznej, a także Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespół Interdyscyplinarny. W 2019 roku wszystkie w/w placówki prowadziły działania edukacyjne oraz interwencyjne.

W przypadku przemocy w rodzinie Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człopie udziela szeroko rozumianą pracę socjalną, kompleksową pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy, wskazuje miejsca gdzie można uzyskać inną specjalistyczną pomoc i wsparcie, kieruje ofiary i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów, monitoruje sytuację w rodzinach, w których została wszczęta procedura Niebieska Karta. Kierownik MGOPS przyznaje asystenta rodziny, w tych środowiskach, w których zachodzi taka potrzeba. Podejmowane są interwencje w przypadku przemocy domowej i uruchamiana procedura mająca na celu jej powstrzymanie. W uzasadnionych przypadkach udzielana jest pomoc finansowa w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych czy pomocy rzeczowej. W 2019 roku w związku z prowadzoną procedurą NK objęto pracą socjalną 77 osób z 23 rodzin, w których dochodziło do przemocy.

Ważną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie odgrywa również policja. Współpracuje ona w powyższym zakresie z GKRPA, MGOPS, PCPR oraz pedagogami szkolnymi i kuratorami sądowymi.

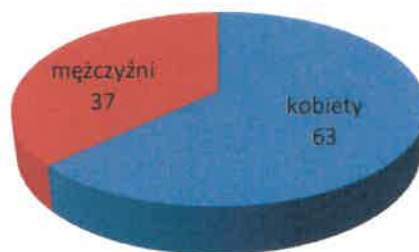
18. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W celu identyfikacji problemów społecznych Gminy Człopa, a także próby określenia stopnia ich natężenia w grudniu 2020 roku zostało przeprowadzona badania ankietowe. Formularz ankiety został rozpowszechniony wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. burmistrza, radnych, pracowników Urzędu Miasta, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo - wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła), jak również mieszkańców gminy.

W przeprowadzonym badaniu mogła wziąć udział każda osoba zainteresowana podzieleniem się opinią w zakresie określonym przez ankietę. Formularz ankietowy został udostępniony w formie elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Miasta oraz Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Natomiast wersja papierowa formularza była dostępna w siedzibie Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W ankiecie znajdowały się pytania jednokrotnego oraz wielokrotnego wyboru, a także zawierające skalę oceniającą. W pytaniach wielokrotnego wyboru określona została kafeteria oraz liczba wymaganych odpowiedzi. W ankiecie zamieszczone zostały również pytania otwarte, pozwalające wyrazić respondentom swoje opinie, uwagi i sugestie. Uzyskane wyniki zostaną przedstawione i omówione poniżej w formie graficznej i opisowej. W badaniu wzięło udział ogółem 104 respondentów, w tym: 63 kobiety i 37 mężczyzn.

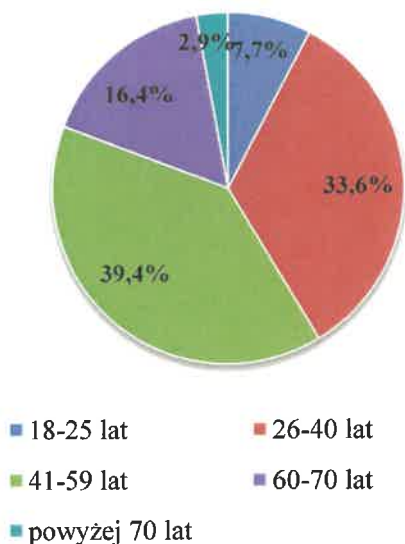
Wykres 3. Płeć respondentów

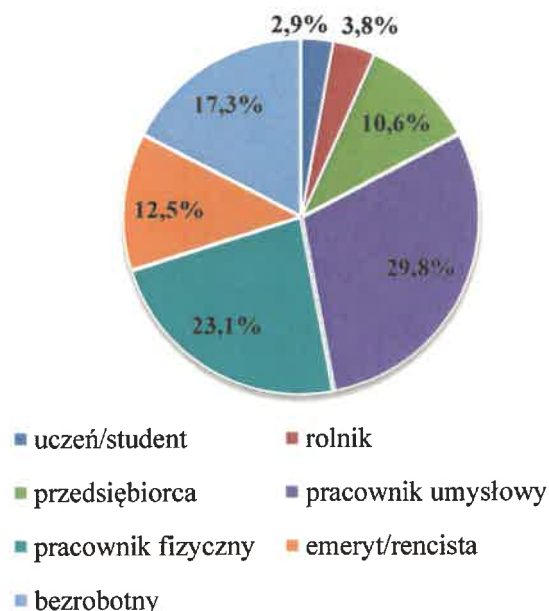
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym: 41-59 lat (39 % wszystkich osób biorących udział w badaniu). W dalszej kolejności osoby w wieku 26-40 lat (34 %) oraz 60-70 lat (16 %). Najmniejsza ilość badanych była w wieku 18-25 lat (8 %) i powyżej 70 lat (3 %). Wśród ogólnej liczby badanych dominowali pracownicy umysłowi – 29,8% oraz fizyczni 23,1%.

Wykres 4. Wiek respondentów.

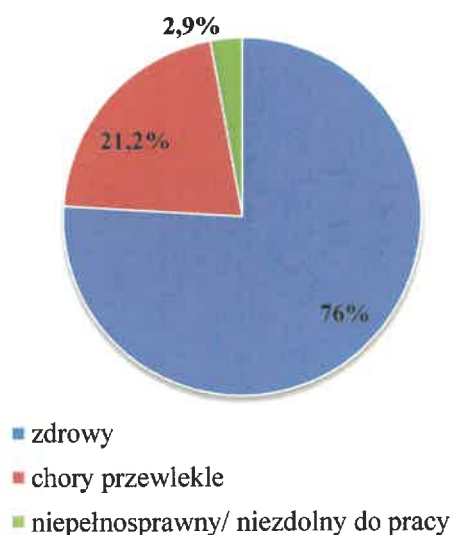
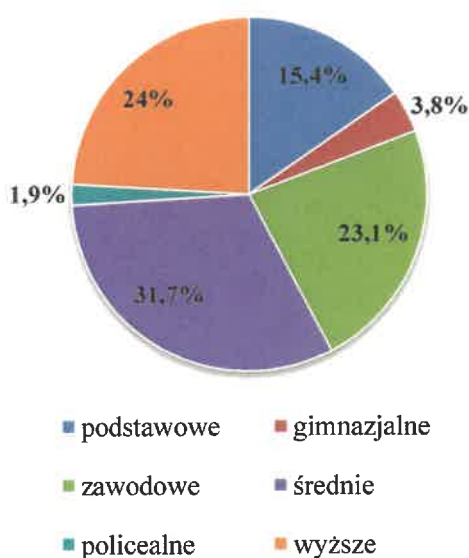
Wykres 5. Zawód respondentów

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Najliczniejszą grupą biorącą udział w badaniu stanowiły osoby z wykształceniem średnim – 31,7%. W dalszej kolejności byli respondenci z wykształceniem wyższym – 24% oraz zawodowym 23,1%. W badaniu w sumie wzięło udział 79 osób zdrowych, 21,2% osoby przewlekle chore i 3 osoby niepełnosprawne lub niezdolne do pracy. Poniższe wykresy przedstawiają szczegółowe dane.

Wykres 6. Wykształcenie respondentów. Wykres 7. Stan zdrowia respondentów.

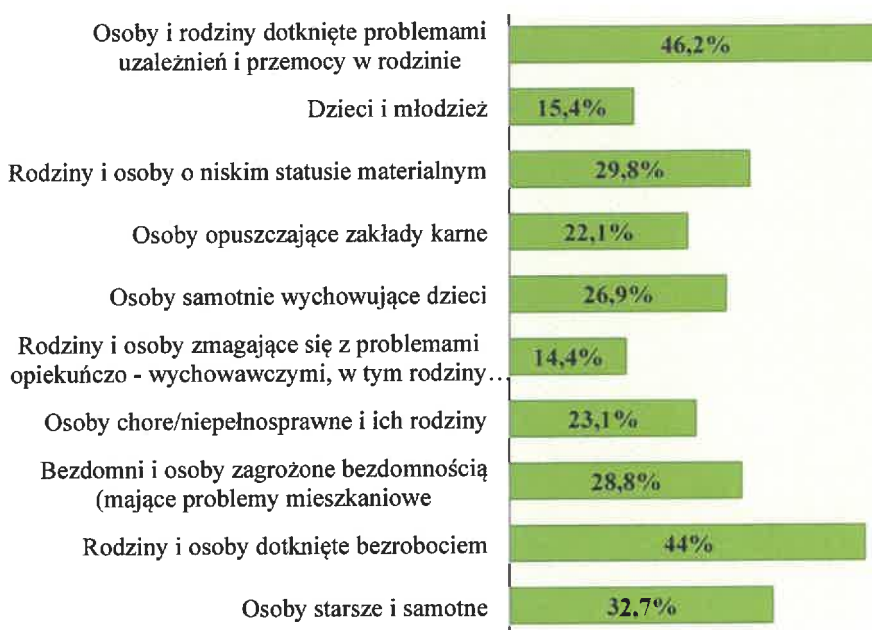
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

OBSZARY BROBLEMOWE W BADANIU ANKIETOWYM

W pierwszej kolejności przedstawiciele środowiska lokalnego zostali poproszeni o wskazanie stopnia zadowolenia z warunków życia w gminie (ocena podanych stwierdzeń w skali 0-4). Respondenci są bardzo zadowoleni z dostępu do informacji na temat wydarzeń w gminie, dostępności doradztwa psychologiczno-prawnego, bezpieczeństwa publicznego mieszkańców, dostępności do Internetu, odpowiednio: 18,3%, 17,3%, 14,4%, 13,5%. Warunki życia, według połowy badanych są w największym stopniu niezadawalające w obszarze dostępu do opieki zdrowotnej (lekarze, specjaliści, ośrodki zdrowia) – 50%. Co trzeci respondent zauważa bardzo duże niekorzyści dla mieszkańców gminy w obszarze lokalnego rynku pracy – możliwości znalezienia pracy, poziomu zarobków 36,5%. Wyszczególniona negatywnie z pośród podanej grupy stwierdzeń została również: dostępność do żłobków, klubów sportowych; stan dróg oraz dostępność sieci gazowej, odpowiednio: 34,6%, 29,8%, 25%.

Drugie pytanie miało na celu określenie osób, rodzin oraz grup w największym stopniu zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym według opinii przedstawicieli środowiska lokalnego. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców Gminy Człopa są najbardziej Pani/Pana zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?
319 odpowiedzi

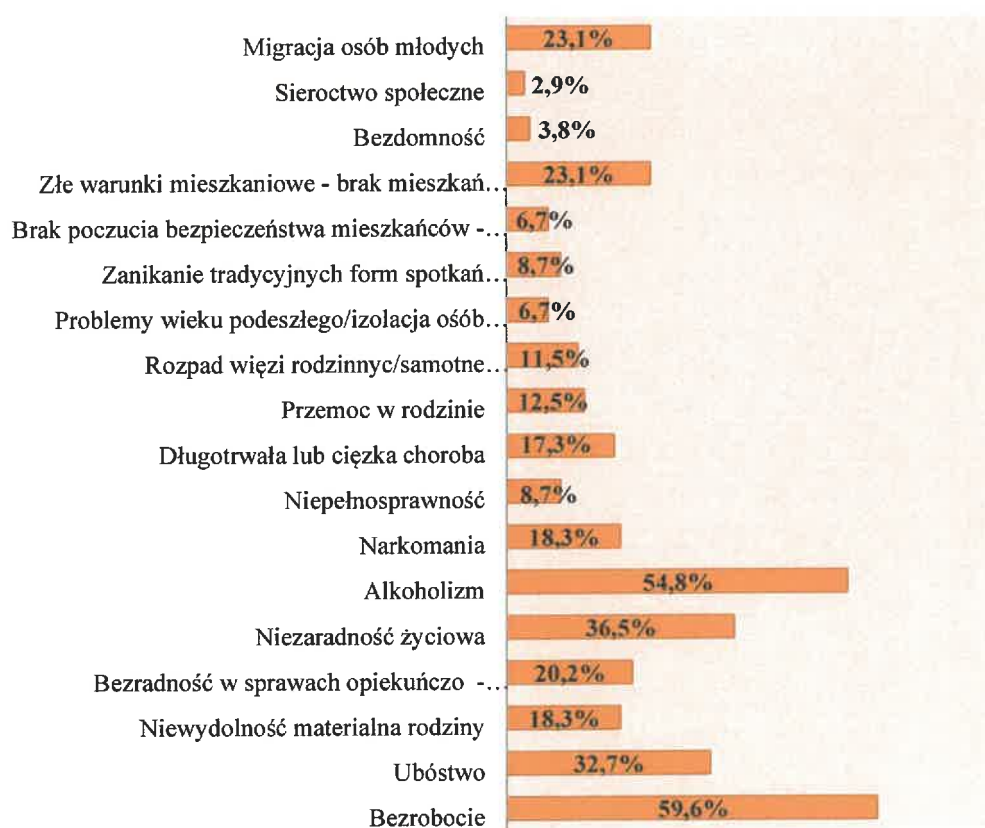

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Według respondentów najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym są osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (46,2%), w dalszej kolejności rodziny i osoby dotknięte bezrobociem (44,2%). Badani uważają, że w dużej grupie ryzyka znajdują się również osoby starsze i samotne (32,7%) a także rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (28,9%). Następni zostali ujęci bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością, mające problemy mieszkaniowe (28,8). W 26,9% według ankietowanych przedstawicieli środowiska lokalnego zagrożone są osoby samotnie wychowujące dzieci, natomiast w 23,1% osoby chore, niepełnosprawne i ich rodziny. W najmniejszym stopniu w Gminie Człopa zdaniem respondentów narażone osoby opuszczające zakłady karne - 22,1% oraz dzieci i młodzież (15,4%).

Kolejne pytania zawarte w ankiecie dotyczyły problemów społecznych rodzin oraz negatywnych zjawisk odnoszących się do dzieci i młodzieży. Respondenci mogli dokonać wielokrotnego wyboru. Otrzymane wyniki zostały przedstawione w poniższych wykresach.

Wykres 9. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie Gminy Człopa?
380 odpowiedzi.

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Za najważniejsze problemy społeczne na terenie Gminy Człopa społeczność lokalna uznała bezrobocie (59,6%) a także alkoholizm (54,8%). Niezaradność życiowa została ulokowana na podstawie odpowiedzi respondentów na trzecim miejscu (36,5%), natomiast na czwartym ubóstwo (32,7%). Następne z kolei, osiągając ten sam wskaźnik procentowy (23,1%) są: migracja osób młodych oraz złe warunki mieszkaniowe – brak mieszkań komunalnych i socjalnych. Społeczność lokalna uznała za dość istotny również problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, oraz zaniedbywaniu dzieci (20,2%). W dalszej kolejności znalazła się narkomania i niewydolność materialna rodziny (18,3%). Problemem społecznym jakim jest długotrwała lub ciężka choroba był następnym, na który zwrócili uwagę respondenci (17,3%). Na podstawie otrzymanych wyników stwierdza się, iż sieroctwo społeczne oraz bezdomność są w najmniejszym stopniu występującymi dysfunkcjami społeczności lokalnej.

Wykres 10. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzec można najczęściej na terenie Gminy Człopa?

338 odpowiedzi

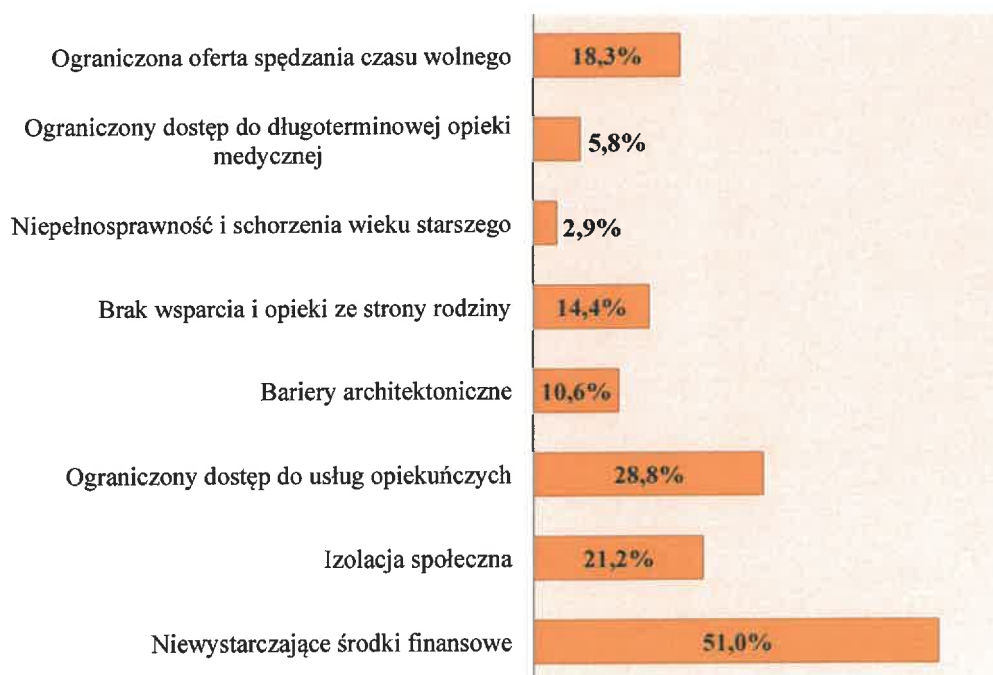

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Większość respondentów uważa, że najczęściej dostrzeganymi na terenie Gminy Człopa negatywnymi zjawiskami odnoszącymi się do dzieci i młodzieży są: sięganie po substancje uzależniające (56,7%) oraz uzależnienie od Internetu (54,8%). Przez dużą część badanych został zauważony również problem braku zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (42,3%). Następnym zjawiskiem jest brak pozytywnych wzorców i autorytetów (36,5%), a także zaniedbywanie wychowawcze ze strony rodziców (34,6%). Prawie co czwarty badany uważa, że istotnym negatywnym zjawiskiem wśród dzieci i młodzieży jest również bezproduktywne spędzanie czasu wolnego (27,9%) oraz przestępczość, wandalizm i chuligaństwo (26,0%). Dalsza z kolei jest demoralizacja oraz przemoc ze strony rodziców (10,6%). W najmniejszym stopniu zauważalne jest według badanych zjawisko zaniedbywania socjalnego (2,9%).

Kolejne pytania z możliwością wyrażenia własnego stanowiska dotyczyły osób starszych (możliwość wielokrotnego wyboru odpowiedzi) i niepełnosprawnych (wybór maksymalnie 3 odpowiedzi). Uzyskane dane zostały przedstawione w poniższych wykresach.

Wykres 11. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie Gminy Człopa?
356 odpowiedzi

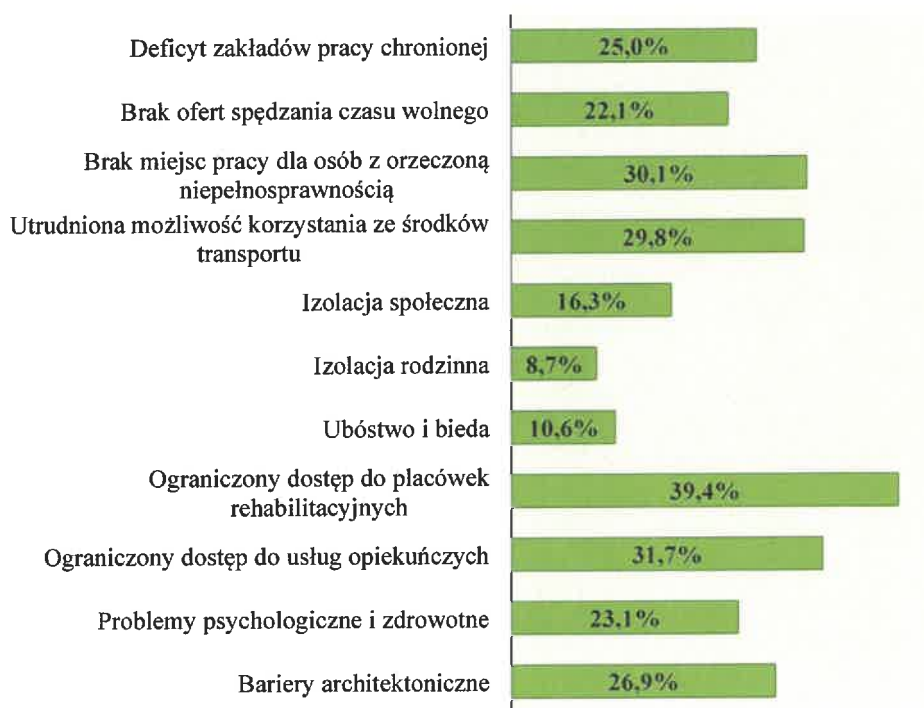

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Najważniejszym problemem społecznym osób starszych według środowiska lokalnego w Gminie Człopa są niewystarczające środki finansowe (51%). Następną z kolei trudnością jest ograniczony dostęp do usług opiekuńczych (28,8%). Na trzecim miejscu została ulokowana izolacja społeczna (21,2%), a zaraz za nią ograniczona oferta spędzania czasu wolnego (18,3%). Pozostałe problemy społeczne osób starszych zostały zakreślone w następujący sposób: brak wsparcia i opieki ze strony rodziny (14,4%), bariery architektoniczne (10,6%), ograniczony dostęp do długoterminowej opieki medycznej (5,8%), niepełnosprawność i schorzenia wieku starszego (2,9%).

Wykres 12. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne na terenie Gminy Człopa?

275 odpowiedzi

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

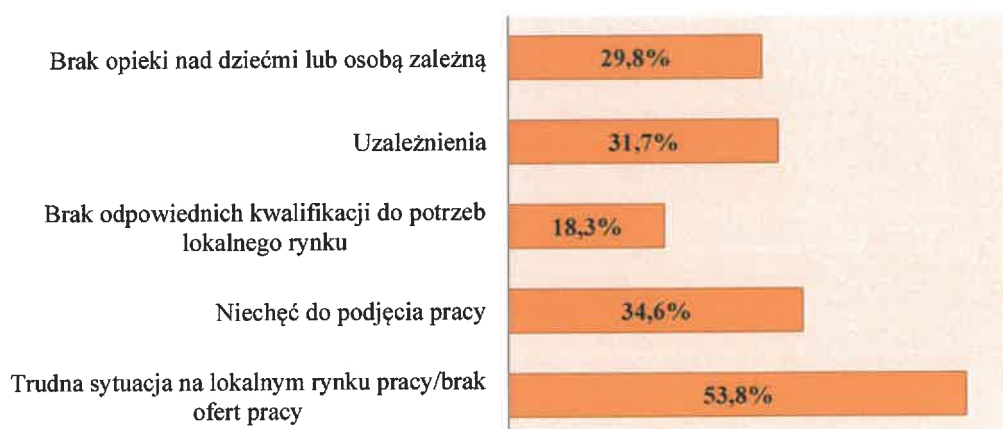
Zdaniem respondentów osoby niepełnosprawne z terenu Gminy Człopa borykają się przede wszystkim z: ograniczonym dostępem do placówek rehabilitacyjnych (39,4%), ograniczonym dostępem do usług opiekuńczych (31,7%), brakiem miejsc pracy dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością (30,1%), utrudnioną możliwością korzystania ze środków transportu (29,8%), barierami architektonicznymi (26,9%), deficytem zakładów pracy chronionej (25%), problemami psychologicznymi i zdrowotnymi (23,1%), brakiem

ofert spędzania czasu wolnego (22,1%). Do problemów społecznych dotyczących w najmniejszym stopniu osoby niepełnosprawne według badanych należą: izolacja społeczna, ubóstwo i bieda oraz izolacja rodzinna – odpowiednio: 16,3%, 10,6%, 8,7%.

W kolejnym pytaniu poproszono ludność Gminy Człopa o wskazanie, jakie w ich opinii są główne powody bezrobocia. Respondenci mieli możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi. Uzyskane wnioski są przedstawione w poniższym wykresie.

Wykres 13. Jakie Pani/Pana zdaniem są główne powody bezrobocia w Gminie Człopa?

175 odpowiedzi

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Zdecydowanie jako główny powód bezrobocia została uznana trudna sytuacja na lokalnym rynku, brak ofert pracy (53,8%). Zgodnie z kolejnością procentową na drugim miejscu znajduje się niechęć do podjęcia pracy (34,6%). 33 osoby (31,7%) z ogółu badanych uważają uzależnienia (31,7%), jako czynnik bezrobocia w gminie. Zaraz za powyższą odpowiedzią znalazł się: brak opieki nad dziećmi lub osobą zależną, otrzymując 29,8%. Według społeczności lokalnej wskaźnik bezrobocia w gminie determinowany jest w najmniejszym stopniu przez brak odpowiednich kwalifikacji do potrzeb lokalnego rynku (18,3%).

W badaniu ankietowym, mieszkańcy wypowiedzieli się również na temat występowania oraz natężenia na terenie gminy problemu uzależnień tj.: alkoholizmu, narkomanii, zachowania ryzykownego (możliwość wybrania jednej prawidłowej odpowiedzi), a także przyczyn ich występowania (dozwolona wielokrotność wyboru).

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia skalę występowania w Gminie Człopa problemu uzależnień tj.: alkoholizmu, narkomanii, zachowania ryzykownego?

100 odpowiedzi

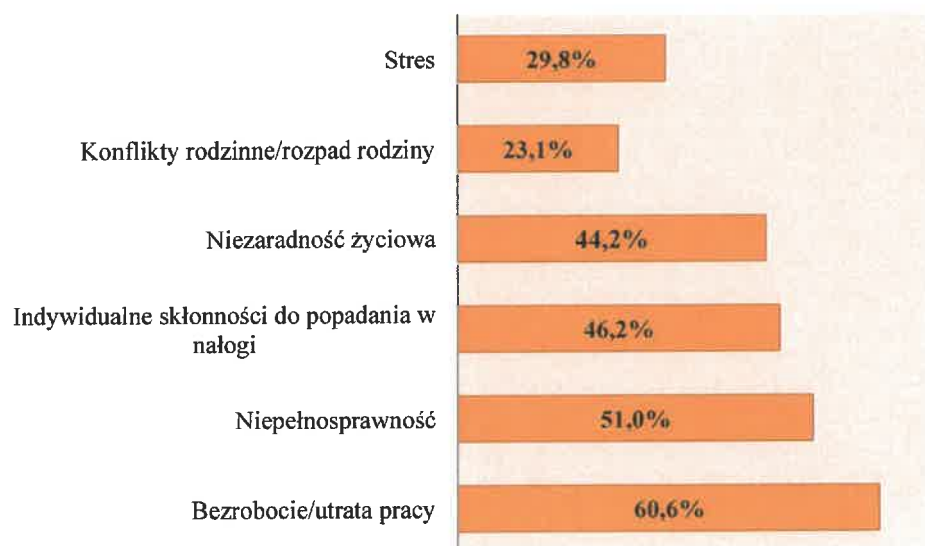

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Większość respondentów oceniła skalę występowania w gminie problemu uzależnień jako średnią (43%). Tylko 8% uważa obszar uzależnień jako bardzo wysoko rozwinięty a 18% jako wysoko. Z perspektywy 10 badanych poziom w/w problemu jest niski, natomiast według 2 bardzo niski. 19% respondentów nie miało zdania na ten temat.

Wykres 15. Jakie są według Pani/Pana przyczyny występowania uzależnień?

218 odpowiedzi

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

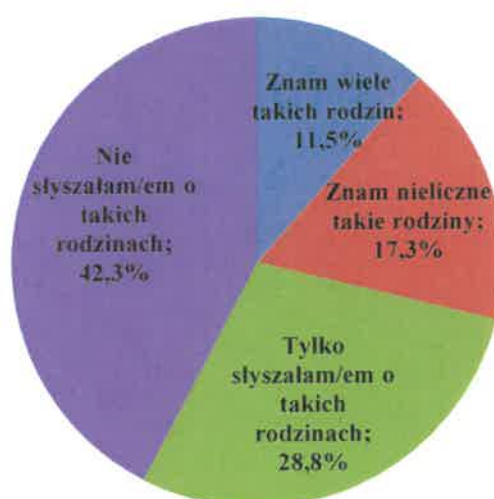
Zdecydowana większość badanych uważa, że główną przyczyną występowania uzależnień jest bezrobocie oraz utrata pracy (60,6%). Ponad połowa respondentów (51%) wskazała niepełnosprawność jako kolejny z czynników. Indywidualne skłonności do

popadania w nałogi (46,2%) oraz niezaradność życiowa (44,2%) zostały również dostrzeżone w dużym stopniu przez ankietowanych. Ponadto istotnymi współczynnikami zdaniem społeczności lokalnej zagrażającymi popadaniem w uzależnienia są: stres (29,8%), a także konflikt z rodziną/rozpad rodziny (23,1%).

Badaniu została poddana również świadomość społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinach (wybór właściwej odpowiedzi) oraz przyczyny przemocy domowej (możliwość zaznaczenia trzech odpowiedzi). Zebrane wyniki zostały przedstawione w poniższych wykresach.

Wykres 16. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie?

104 odpowiedzi

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Niepokojący jest fakt, iż 11,5% badanych zna wiele rodzin z najbliższego otoczenia, w których występuje zjawisko przemocy. Ponad dwukrotnie wyższa w stosunku do w/w jest grupa osób, która słyszała o rodzinach przemocowych (28,8%). 17,3% respondentów przyznało, iż zna nieliczne rodziny, w których obecne jest zjawisko przemocy. Natomiast 42,3 % respondentów nie słyszało o takich rodzinach. Dane te pokazują, iż zjawisko przemocy domowej jest obecne na terenie gminy.

Wykres 17. Jakie są według Pani/Pana przyczyny przemocy domowej?

253 odpowiedzi

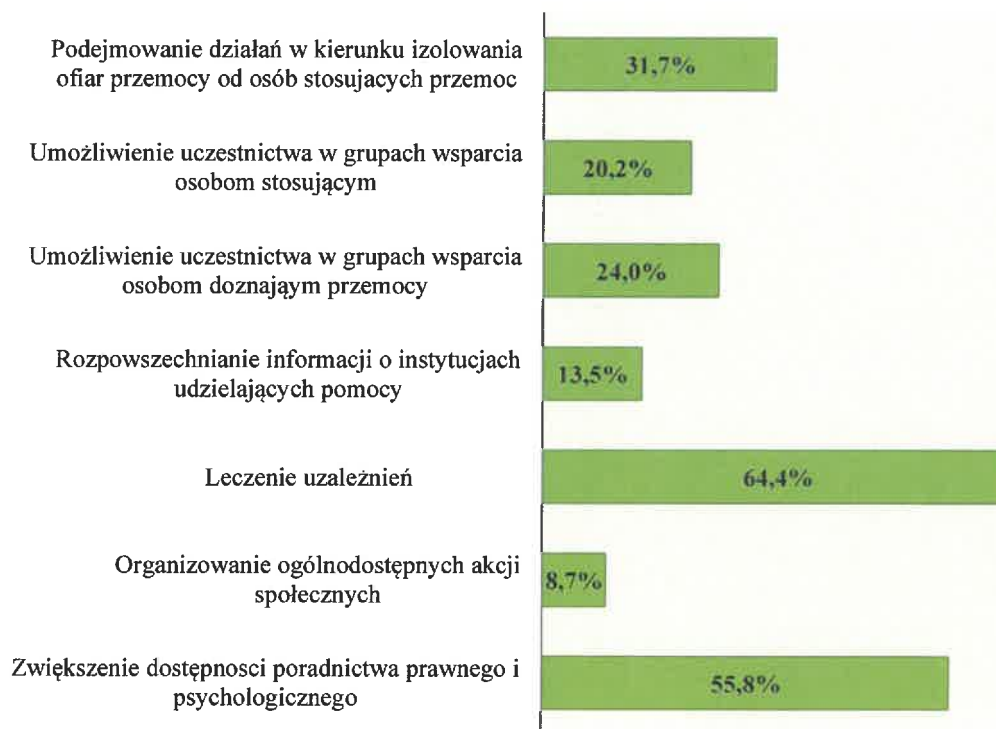
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Badając przyczyny przemocy domowej według osób biorących udział w ankiecie uzyskano następujące wyniki: uzależnienia 72,1%, nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi 48,1%, brak pracy 39,4%. Na tym samym, czwartym miejscu znalazła się zazdrość oraz wzorce pokoleniowe przemocy, osiągając 37,5%. W najmniejszym stopniu według badanych na pojawienie się przemocy w rodzinie ma choroba psychiczna – 8,7%.

Następnie respondenci mogli określić swoje zdanie na temat najskuteczniejszych działań wobec ofiar przemocy domowej. W tym pytaniu był dozwolony wybór trzech odpowiedzi. Poniższy wykres kołowy przedstawia ważność określonych działań według badanych.

Wykres 18. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze wobec ofiar przemocy domowej?

227 odpowiedzi

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Duży odsetek respondentów, stanowiący 64,4% uważa, że najbardziej skuteczną pomocą dla ofiar przemocy jest leczenie uzależnień. Ponad połowa badanych (55,8%) jest zdania, iż zwiększenie dostępności poradnictwa prawnego i psychologicznego będzie stanowiło istotną pomoc. Na trzecim miejscu skutecznych metod znalazło się: podejmowanie działań w kierunku izolowania ofiar przemocy od osób stosujących przemoc (31,7%). Następnie według kolejności zostało wskazane: umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia osobom doznającym przemocy (24%). Według co piątego badanego bardzo istotnym jest umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia osobom stosującym (20,2%). Najniższą ilość odpowiedzi uzyskało: rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy (13,5%) oraz organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych (8,7%).

Formularz ankiety zawierał także pytanie jednokrotnego wyboru, dotyczące problemów społecznych występujących w obszarze opieki zdrowotnej. Następujący wykres przedstawia uzyskane odpowiedzi.

Wykres 19. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie Gminy Człopa?

104 odpowiedzi

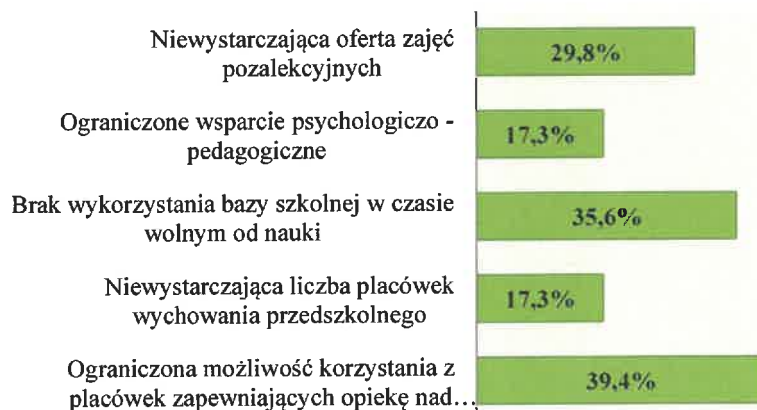
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

43 osoby spośród biorących udział w ankiecie (41,3%) dostrzegły w obszarze opieki zdrowotnej problem w ograniczonej liczbie lekarzy specjalistów. Następną z kolei nieprawidłowość według respondentów to długi okres oczekiwania na usługi medyczne (32,7%). Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych stanowi problem dla 21 badanych (20,2%). Jako najmniej istotny problem w obszarze opieki zdrowotnej na terenie Gminy Człopa została uznana profilaktyka i edukacja zdrowotna (5,8%).

Respondenci zostali poproszeni o zaopiniowanie obszaru edukacji oraz sportu i kultury. Konstrukcja pytań pozwalała na wielokrotność wyboru. Poniższy wykres przedstawia uzyskane wyniki.

Wykres 20. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie Gminy Człopa?

145 odpowiedzi

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Społeczność lokalna biorąca udział w badaniu spostrzega największą skalę problemu społecznego w obszarze edukacji w ograniczonej możliwości korzystania z placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3 (39,4%). Za istotne uważane jest także niedostateczne wykorzystanie bazy szkolnej w czasie w wolnym od nauki (35,6%). Na trzecim miejscu po dokonanej analizie znalazła się: niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych (29,8%). W najmniejszym stopniu, osiągając ten sam wskaźnik procentowy, za problem społeczny w zakresie edukacji zostało uznane: ograniczone wsparcie psychologiczno-pedagogiczne oraz niewystarczająca liczba placówek wychowania przedszkolnego (17,3%).

Wykres 21. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie Gminy Człopa?

164 odpowiedzi

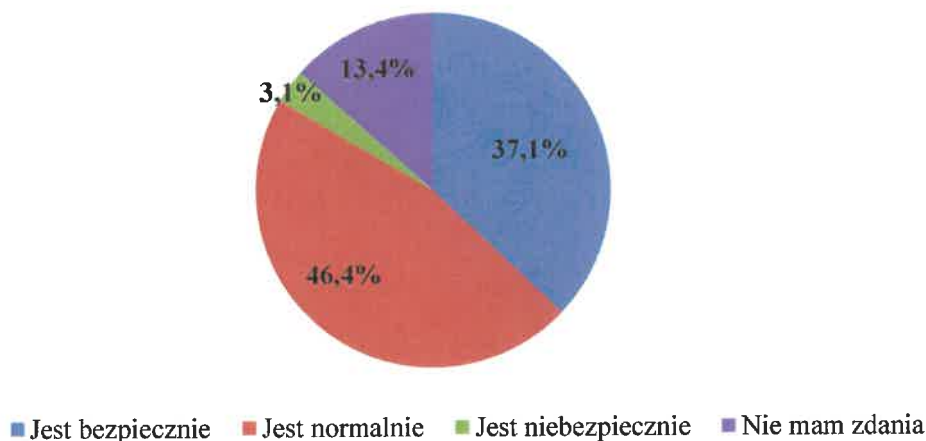

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Osoby badane wykazały największe zaniedbania w kwestii wykorzystania potencjału uzdolnionej i utalentowanej młodzieży (49%). Kolejny problem stanowi zbyt mała ilość organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturową i społeczną (44,2%). Dla 33 badanych (31,7%) poziom wykorzystania potencjału wiejskich świetlic – brak systematycznych działań, jest niewystarczający. Za najmniej istotne problemy społeczne w obszarze kultury i sportu na terenie Gminy Człopa zostały uznane odpowiedzi: nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu (15,4%) oraz zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych (17,3%).

Kolejne pytania w formularzu ankiety miały na celu sprawdzenie poziomu bezpieczeństwa na terenie gminy w odczuciu respondentów oraz wyszczególnieniu głównych problemów społecznych występujących w w/w obszarze. Została określona kategoria pytań.

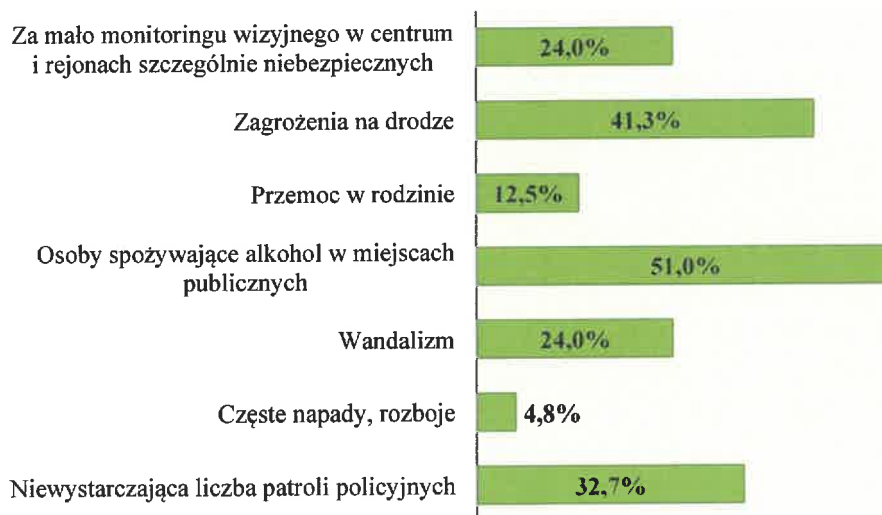
Wykres 22. Jak ocenia Pani/Pan poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy Człopa?
97 odpowiedzi

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Ankietowani w 46,4% ocenili poziom bezpieczeństwa jako: normalny. 36 osób, stanowiących 37,1% czuje się bezpiecznie. Zaledwie 3 respondentów uważa, iż w gminie jest niebezpiecznie. Jednocześnie zdania w tej sprawie nie miało 13,4% badanych.

Wykres 23. Jakie problemy społeczne w obszarze bezpieczeństwa uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie Gminy Człopa?
198 odpowiedzi.

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisko lokalnym.

Jako główny problem w obszarze bezpieczeństwa na terenie gminy zostały uznane osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych (51%). Następny z kolei według badanych problem stanowią zagrożenia na drodze (41,3%). Co trzeci respondent (32,7%) uważa, że jest to niewystarczająca liczba patroli policyjnych. Za mało monitoringu wizyjnego w centrum i rejonach szczególnie niebezpiecznych oraz wandalizm, to kolejne problemy społeczne w obszarze bezpieczeństwa (24%). Według 13 osób istotny obszar problemowy stanowi przemoc w rodzinie (12,5%), natomiast 5 badanych wskazało częste rozboje, napady (4,8%).

Ostatnie pytanie zawarte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło działań, które według respondentów przyczynią się do rozwiązania problemów społecznych na terenie gminy. Badani wyrażali swoje zdanie używając skali od 1 do 10.

W opinii badanych najważniejszym działaniem, które należy przeprowadzić jest zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (kardiolog, neurolog, diabetolog, onkolog) – 52%. Do istotnych zmian respondenci zaliczyli także: uruchomienie nowej placówki dla dzieci do 3 lat (żłobek)- 48,1%, modernizacja dróg 46,2% oraz w takiej samej wartości procentowej: ograniczenie bezrobocia i jego skutków, działania wspierające, tworzenie miejsc pracy. Następne z kolei co do ważności znalazło się również działanie mające na celu zniwelowanie wskaźnika bezrobocia tj.: działania prowadzące do poprawy sytuacji na rynku pracy osób młodych w tym absolwentów szkół poprzez organizowanie kursów i szkoleń pod kątem dostosowania ich do potrzeb na rynku pracy – 45,2%. Zdaniem 46 badanych należy także podjąć walkę z patologiami społecznymi (narkomania, alkoholizm, inne środki psychoaktywne). Za bardzo ważne zostały uznane również działania tj.: budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia – 43,3%; poprawa komunikacji autobusowej – 42,3%; poprawa infrastruktury (drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej, innej) – 42,3%; usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych – 41,3%, profilaktyka uzależnień skierowana do dzieci, młodzieży – 39,4%.

W kwestionariuszu ankiety zostały zawarte również dwa pytania otwarte. Pierwsze z nich umożliwiło respondentom wyrażenie swojego zdania na temat innych nie ujętych problemów dotyczących gminy. Natomiast w drugim pytaniu badani mogli zwrócić uwagę na działania, inicjatywy, które należałoby podjąć na rzecz integracji społecznej mieszkańców, a nie zostały wymienione w ankiecie. Nie otrzymano na w/w pytania odpowiedzi.

19. SEKTOR POZARZĄDOWY

W 2019 roku w Gminie Człopa funkcjonowało 5 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Program współpracy samorządu Gminy Człopa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy, wsparcia rzeczowego i lokalowego organizacji oraz doradztwa i konsultacji. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 49. Organizacje pozarządowe w gminie w 2019 roku

Lp.	Nazwa i adres organizacji	Charakterystyka działania	Kategoria klienta
1.	Ochotnicza Straż Pożarna w Człopie ul. Paderewskiego 9 78-630 Człopa	- prewencja i walka z pożarami oraz pozostałymi zagrożeniami (innymi niż przestępczość) dla zdrowia i życia ludzkiego, dobytku oraz środowiska naturalnego, - usuwanie skutków klęsk żywiołowych i katastrof,	Mieszkańcy Miasta i Gminy Człopa
2.	Ochotnicza Straż Pożarna Wołowe Lasy 76 78-630 Człopa	- prewencja i walka z pożarami oraz pozostałymi zagrożeniami (innymi niż przestępczość) dla zdrowia i życia ludzkiego, dobytku oraz środowiska naturalnego, - usuwanie skutków klęsk żywiołowych i katastrof	Mieszkańcy Miasta i Gminy Człopa
3.	Ochotnicza Straż Pożarna Mielęcin, ul. Cmentarna 3 78-630 Człopa	- prewencja i walka z pożarami oraz pozostałymi zagrożeniami (innymi niż przestępczość) dla zdrowia i życia ludzkiego, dobytku oraz środowiska naturalnego, - usuwanie skutków klęsk żywiołowych i katastrof	Mieszkańcy Miasta i Gminy Człopa
4.	Stowarzyszenie „Koło Gospodyń” Mielęcin ul. Szkolna 5 78-630 Człopa	- działania na rzecz rozwoju wsi Mielęcin	Mieszkańcy wsi Mielęcin
5.	Miejsko-Gminny Ludowy Klub Sportowy Korona Człopa ul. Strzelecka 78-630 Człopa	- działania o charakterze sportowym	Mieszkańcy Miasta i Gminy Człopa

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Człopie.

W 2019 roku w Gminie Człopa były 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego i 1 związek wyznaniowy. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 50. Kościoły i związki wyznaniowe w gminie w 2019 roku.

Lp.	Nazwa parafii	Adres kościoła
1.	Parafia p.w. św. Antoniego	ul. Zwycięstwa Wojska Polskiego 4 78-630 Człopa
2.	Parafia p.w. Matki Bożej Bolesnej	Miełęczin, ul.1 Maja 7 78-630 Człopa
3.	Zbór Świadków Jehowy	ul. Kopernika, 78-630 Człopa

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Człopie.

20. ANALIZA SWOT

Analiza strategiczna SWOT w przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki;
- inne mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Sprzyjające położenie geograficzne przebiegająca przez gminę droga krajowa nr 22 Gdańsk – Wałcz – Gorzów Wielkopolski- granica państwa w kierunku Berlina. • Funkcjonowanie podmiotów kulturalnych. • Obszar Natura 2000 (dwa typy obszarów) duże zalesienie terenu. • Położenie w otulinie drawieńskiego Parku Narodowego. • Atrakcyjność turystyczna pod względem krajobrazowym, przyrodniczym. Czyste powietrze. • Funkcjonowanie małych przedsiębiorstw na terenie gminy. • Adekwatna do potrzeb infrastruktura placówki szkolnictwa podstawowego. • Działalność klubu sportowego. • Rozwinięta infrastruktura sportowo – rekreacyjna. • Działalność na terenie gminy dwóch Klubów Seniora, Chóru. • Posiadanie mieszkań chronionych. • Atrakcyjna oferta zajęć sportowych dla mieszkańców. • Działalności firmy transportowej na terenie gminy. • Nieodpłatne konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla mieszkańców, tj. psychologiczne, terapeutyczne. • Funkcjonowanie dwóch marketów. • Posiadanie terenów przygotowanych dla potencjalnych przedsiębiorców. • Funkcjonowanie jednostek działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych (GKRPA, ZI). • Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, kierowania na prace społecznie – użyteczne, prace interwencyjne, itp. • Wysoki poziom koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież. • Zasób lokalowy do poszerzenia ofert wsparcia społecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie się przyrostu naturalnego na przestrzeni ostatnich lat. • Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności. • Zmniejszenie się udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w ogólnej licznie ludności. • Brak żłobka. • Słabo rozwinięta sieć komunikacji publicznej z gminy do pobliskich miast. • Stopa bezrobocia w powiecie wyższa, niż w województwie. • Brak średnich i dużych przedsiębiorstw. • Brak specjalistycznych punktów informacyjnych dla ofiar przemocy w rodzinie i osób dotkniętych problemem uzależnień. • Nerozwinięta działalność wolontaryjna. • Występowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy. • Powszechny problem przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy. • Negatywne postrzeganie lokalnego rynku pracy. • Brak Dziennego Domu Pomocy dla osób niepełnosprawnych. • Brak rodzin wspierających na terenie gminy. • Ograniczone działania mające na celu zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy. • Brak oferty spędzania czasu wolnego spełniającej oczekiwania dzieci i młodzieży. • Brak atrakcyjnej infrastruktury dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży. • Niezadawalająca podstawowa opieka zdrowotna w gminie. • Brak specjalistycznej opieki zdrowotnej w gminie. • Niewystarczająca działalność terapeutyczna w obszarze uzależnień. • Problem z pozyskaniem kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi oraz dotkniętymi przemocą w rodzinie.

<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszająca się liczba mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. • Zapewnianie osobom niepełnosprawnym dowozu do placówek rehabilitacyjnych. • Diagnozowanie problemów społecznych w gminie. • Pozyskiwanie środków na rozwój i realizację zadań wspomagających funkcjonowanie gminy. • Posiadanie infrastruktury umożliwiającej rozwój kapitału społecznego w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby dzieci i młodzieży spożywających alkohol. • Brak podmiotów ekonomii – społecznej na terenie gminy.
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój gospodarczy gminy. • Rozwój kapitału społecznego i przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy. • Utworzenie publicznej placówki opieki zdrowotnej będącej w zarządzie gminy. • Zwiększenie dostępności do specjalistów z zakresu medycyny. • Utworzenie nowych miejsc pracy w gminie. • Pozyskanie dodatkowych środków unijnych na rozwój gminy. • Aktywizacja społeczna mieszkańców. • Utworzenie adekwatnej do potrzeb oferty spędzania czasu wolnego przez młodzież i dzieci. • Rozwój usług i oferty wsparcia na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych z innych powodów. • Utworzenie Dziennego Domu Pomocy. • Szkolenie i podnoszenie kompetencji pracowników jednostek organizacyjnych gminy. • Zwiększenie dostępności do specjalistów z zakresu terapii. • Powstanie organizacji pozarządowych działających na rzecz. • Zmniejszenie skali przemocy w rodzinie. • Zmniejszenie skali ubóstwa wśród mieszkańców gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Odływ ludzi młodych z gminy. • Migracje zarobkowe mieszkańców gminy. • Starzejące się społeczeństwo. • Likwidacja istniejącego zakładu pracy. • Brak inwestorów tworzących miejsca pracy. • Brak organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży. • Wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych. • Wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego. • Podejmowanie zachowania ryzykownego przez dzieci i młodzież. • Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży. • Nasilające się zjawisko alkoholizmu. • Brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne.

• Powstanie placówki wsparcia dziennego.• Dostateczny dostęp do opieki przedszkolnej.• Utworzenie żłobka.• Rozwój wolontariatu w gminie.	

21. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Człopa pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- dalsze wspieranie osób żyjących w ubóstwie, znajdujących się w trudnej sytuacji i wymagających aktywizacji zawodowej;
- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej;
- wspieranie rodzin wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- dalsze wspieranie osób żyjących w ubóstwie, znajdujących się w trudnej sytuacji i wymagających aktywizacji zawodowej;
- proces starzenia się społeczności lokalnej i tym samym zwiększające się ryzyko chorób przewlekłych i niepełnosprawności;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, w tym zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz kontynuowanie działań prozdrowotnych;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie i zacieśnienie współpracy z sektorem obywatelskim.

Wyniki diagnozy po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2021-2028. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia

mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju: wspieranie osób żyjących w ubóstwie, znajdujących się w trudnej sytuacji i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy, oraz zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego;

2. Wspieranie seniorów i osób niepełnosprawnych zagrożonych wykluczeniem społecznym w środowisku zamieszkania: zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych;

3. Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze opieki zdrowotnej oraz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie: udzielanie pomocy osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie, a także zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia;

4. Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju: pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji, pomoc rodzinom będącym w kryzysie, rozwijanie systemu wsparcia oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju;

5. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie: przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich, oraz podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości;

6. Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego: doskonalenie sektora pomocy społecznej w gminie, a także wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców;

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Człopa na lata 2021-2028, jest następująca:

**GMINA CZŁOPA JEST MIEJSCEM PRZYJAZNYM
MIESZKAŃCOM, WSPIERAJĄCYM RODZINY
I PRZECIWDZIAŁAJĄCYM RÓŻNYM FORMOM
WYKLUCZENIA.**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

CEL STRATEGICZNY 1.

Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju.

Cele operacyjne:

1. Wspieranie osób żyjących w ubóstwie, znajdujących się w trudnej sytuacji i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy.
2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi, bezrobotnymi i zagrożonymi wykluczeniem społecznym, obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
2. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku

- dziedziczenia bezrobocia i biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
3. Udzielanie przez MGOPS pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.
 4. Udzielanie przez MGOPS świadczenia wychowawczego i świadczenia „Dobry Start”.
 5. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórek).
 6. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej.
 7. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami spoza gminy.
 8. Opracowanie, realizacja lub współdziałanie w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
 9. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów.
 10. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości.
 11. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystycznej.
 12. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2021-2028

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki rekreacyjno-sportowe.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Wałczu i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu, niepubliczne placówki oświatowe, szkoły ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, placówki zapewniające schronienie poza gminą, placówki ochrony zdrowia, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,
- liczba rodzin objętych świadczeniem wychowawczym i świadczeniem „Dobry Start”,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba programów i projektów na rzecz osób zagrożonych, dotkniętych marginalizacją

i wykluczeniem społecznym,

- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych.

Prognoza zmian:

- aktywizacja zawodowa i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej,
- poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego,
- lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością,
- zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie,
- wzrost aktywności gospodarczej w gminie.

CEL STRATEGICZNY 2.

Wspieranie seniorów i osób niepełnosprawnych zagrożonych wykluczeniem społecznym w środowisku zamieszkania.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.
2. Ograniczenie barier wynikających z niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.

1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.
2. Rozwijanie usług opiekuńczych i uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych.
3. Podejmowanie działań w kierunku utworzenia Dziennego Domu Samopomocy dla osób niepełnosprawnych.
4. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.
5. Kontynuowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych.

6. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach Klubu Seniora, gminnych placówek kulturalnych oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.
7. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał.
8. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.
9. Podejmowanie, rozszerzanie współpracy z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami pracy chronionej, zakładami aktywności zawodowej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem.
10. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2021-2028.

Realizatorzy:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Klub Seniora, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi

rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną,
- liczba osób z gminy biorących udział w Warsztatach Terapii Zajęciowej poza gminą,
- liczba osób zatrudnionych w Zakładzie Aktywności Zawodowej
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych uczęszczających do Klubów Seniora
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Prognoza zmian:

- efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- wyższy standard świadczonych usług,
- lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- zmniejszenie ryzyka wykluczenia społecznego seniorów i osób niepełnosprawnych.

CEL STRATEGICZNY 3.

Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze opieki zdrowotnej oraz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne:

1. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

2. Udzielanie pomocy osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1-2:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie
2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
3. Uruchomienie w gminie Punktu Konsultacyjnego.
4. Wspieranie działań mających na celu utworzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
5. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Dalsza zintensyfikowana działalność Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
8. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
9. Podejmowanie działań w celu utworzenia placówki opieki zdrowotnej będącej w zarządzie gminy.
10. Zwiększenie dostępu mieszkańców do specjalistycznej opieki zdrowotnej.
11. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.
12. Dalsze upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.

Czas realizacji:

Lata 2021-2028.

Realizatorzy:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy

Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Klub Seniora, Placówka Wsparcia Dziennego, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne..

Partnerzy w realizacji:

Placówki ochrony zdrowia, szkoły ponadpodstawowe, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, specjaliści, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym organizacje udzielające pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną,
- liczba osób oraz rodzin objętych wsparciem psychologicznym z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób oraz rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem ZI,
- liczba mieszkań chronionych i liczba osób z nich korzystających,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.

Prognoza zmian:

- większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie,

- lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie,
- obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie,
- większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia,
- zadawalający dostęp do opieki zdrowotnej, w tym także specjalistycznej.

Cel strategiczny 4.

Wspieranie rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju

Cele operacyjne

1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji rodzicielskich.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie, rozwijanie systemu wsparcia.
3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oraz mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników MGOPS, placówek oświatowych.
3. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
4. Podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie żłobka.
5. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie imprez integracyjnych dla rodzin.
6. Podjęcie działań w celu utworzenia Placówki Wsparcia Dziennego.
7. Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin, dzieci i młodzieży, m.in. poprzez rozwijanie służącej temu infrastruktury oraz zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo - rekreacyjnych gminy, organizowanie wypoczynku.

8. Dalsza zintensyfikowana pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
9. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.
10. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.

Czas realizacji:

Lata 2021-2028.

Realizatorzy:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miast i Gminy, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. Partnerzy w realizacji Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa, Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wałczu, placówki ponadpodstawowe, placówki zapewniające schronienie spoza gminy, placówki ochrony zdrowia, specjaliści, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom i zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościoł, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,

- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym,
- liczba dzieci do lat 3. objętych opieką,
- liczba dzieci i młodzieży objętych opieką w ramach Placówki Wsparcia Dziennego,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych.

Prognoza zmian:

- podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- minimalizacja trudności opiekuńczo-wychowawczych rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne,
- zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- podniesienie świadomości u dzieci i młodzieży na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny,
- podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce,
- wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających.

Cel strategiczny 5.

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1-2

1. Zintensyfikowanie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
2. Prowadzenie działań profilaktyczno-wychowawczych wśród dzieci i młodzieży, m.in. opracowywanie i realizowanie programów w placówkach oświatowych i włączanie w ich realizację policjantów.

3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych.

Czas realizacji:

Lata 2021-2028.

Realizatorzy:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Klub Seniora, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Placówki ochrony zdrowia, placówki ponadpodstawowe, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba prowadzonych programów profilaktyczno-wychowawczych oraz liczba uczniów objętych nimi,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Prognoza zmian:

- wzrost zasobu wiedzy mieszkańców na temat przestępczości i jej skutków,
- ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych,
- bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 6.

Wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego

Cele operacyjne:

1. Doskonalenie sektora pomocy społecznej w gminie.
2. Wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2

1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadre jednostek organizacyjnych w gminie, m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
2. W razie możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie.
3. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
4. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
5. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
6. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych – samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.
7. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.
8. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji:

Lata 2021-2028.

Realizatorzy:

Burmistrz, Rada Miejska, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba pracowników MGOPS, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba opracowywanych i realizowanych projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba przeprowadzonych inicjatyw społecznych.

Prognoza zmian:

- większe kompetencje kadry jednostek organizacyjnych w gminie
- wyższa jakość świadczonych usług,
- rozwój aktywności mieszkańców,
- zwielokrotnienie inicjatyw społecznych,
- różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Człopa na lata 2021-2028 będzie Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człopie. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 51. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2028

Szacunkowa wielkość wydatków (w ml. złotych) w latach:							
2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.	2028 r.
10	8	8	9	10	10	11	12

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w w/w działach w latach 2021-2028.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku.

Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ. Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego.

Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii. W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Burmistrz może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane do każdego celu strategicznego wskaźniki monitoringowe. Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Człopa na lata 2021-2028 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy i projekty:

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii;
3. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta i Gminy Człopa;
4. Program Współpracy samorządu Gminy Człopa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3, ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
5. Gminny Program Wspierania Rodziny.
6. Projekt: „Ku samodzielności – mieszkania chronione w Gminie Człopa”.
7. Projekt: „Z pasją żyć i aktywnym być w Klubie Seniora w Człopie”.
8. Projekt: Placówka Wsparcia Dziennego „Cieszynka”.

W ramach strategii mogą być również realizowane przez poszczególne jednostki samorządowe inne projekty, które będą odzwierciedlały potrzeby mieszkańców oraz

zamierzenia gminy.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Człopa na lata 2021-2028 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę realizacji zapisów strategii.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Zbigniew Tymecki

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2019 roku.	14
Tabela 2. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2017-2019.	14
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019.	15
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019.	16
Tabela 5. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) z końcem 2019 roku.	17
Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki w 2019 roku.	18
Tabela 7. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2017-2019.	19
Tabela 8. Stopa bezrobocia w powiecie, w województwie i w kraju na przestrzeni lat 2017-2019.	19
Tabela 9. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia.	20
Tabela 10. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy.	21
Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2017-2019.	23
Tabela 12. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2017-2019.	24
Tabela 13. Dodatki energetyczne przyznane w gminie w latach 2017-2019.	24
Tabela 14. Placówki oświatowo - wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2019-2020. ...	26
Tabela 15. Placówki kulturalne w gminie w 2019 roku.	27
Tabela 16. Gospodarstwa agroturystyczne w gminie w 2019 roku.	28
Tabela 17. Obiekty zakwaterowania noclegowego w gminie w 2019 roku.	29
Tabela 18. Problemy występujące w środowisku dzieci z gminy uczęszczających do przedszkola.	32
Tabela 19. Rodzaje zaburzeń występujących w środowisku rodzinnym dzieci uczęszczających do przedszkola.	32
Tabela 20. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do szkoły podstawowej.	33
Tabela 21. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie w 2019 roku.	36
Tabela 22. Najczęstsze schorzenia ludności gminy w 2019 roku.	38
Tabela 23. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2019 roku.	39

Tabela 24. Przestępstwa popełnione w gminie w 2019 roku.	40
Tabela 25. Przestępstwa przeciwko mieniu popełnione na terenie gminy w 2019 roku.	40
Tabela 26. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji popełnione na terenie gminy w 2019 roku.	40
Tabela 27. Przestępstwa przeciwko zdrowiu i życiu popełnione na terenie gminy w 2019 roku.	41
Tabela 28. Przestępstwa gospodarcze popełnione na terenie gminy w 2019 roku.	41
Tabela 29. Przestępstwa przeciwko wolności popełnione na terenie gminy w 2019 roku.	42
Tabela 30. Przestępstwa przeciwko rodzinie popełnione na terenie gminy w 2019 roku.	42
Tabela 31. Kadra MGOPS i jej kwalifikacje w 2019 roku.	43
Tabela 32. Struktura wydatków realizowanych w ramach zadań wynikających z Ustawy o pomocy społecznej w latach 2017-2019.	44
Tabela 33. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019.	45
Tabela 34. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2019 roku.	46
Tabela 35. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019.	47
Tabela 36. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez MGOPS w latach 2017-2019.	49
Tabela 37. Zastosowanie asystentury w stosunku do rodzin w gminie na przestrzeni lat 2017-2019.	51
Tabela 38. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019.	52
Tabela 39. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019.	54
Tabela 40. Świadczenia wychowawcze przyznane w gminie w latach 2017-2019.	55
Tabela 41. Świadczenia "Dobry start" przyznane w gminie w latach 2018-2019.	55
Tabela 42. Działalność PCPR w odniesieniu do ludności gminy w latach 2017-2019.	56
Tabela 43. Osoby niepełnosprawne w rodzinach korzystające z pomocy społecznej w latach 2017-2019.	59
Tabela 44. Świadczenia z tytułu niepełnosprawności przyznawane mieszkańcom gminy w latach 2017-2019.	59
Tabela 45. Dofinansowanie przyznane osobom niepełnosprawnym na przestrzeni lat 2017-2019.	60
Tabela 46. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2017-2019.	62
Tabela 47. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRP w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie w latach 2017-2019.	62
Tabela 48. Jednostki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz	

dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie w 2019 roku.....	65
Tabela 49. Organizacje pozarządowe w gminie w 2019 roku.....	83
Tabela 50. Kościoły i związki wyznaniowe w gminie w 2019 roku.....	84
Tabela 51. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2028.....	103

Wykresy:

Wykres 1. Podział mieszkańców gminy, ze względu na miejsce korzystanie z podmiotów służby zdrowia.....	37
Wykres 2. Stosunek ogółu osób korzystających z pomocy społecznej do ogółu osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej w gminie Człopa w 2019 roku.	58
Wykres 3. Płeć respondentów	67
Wykres 4. Wiek respondentów.	68
Wykres 5. Zawód respondentów	68
Wykres 6. Wykształcenie respondentów.	68
Wykres 7. Stan zdrowia respondentów.	68
Wykres 8. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców Gminy Człopa są najbardziej Pani/Pana zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?	69
Wykres 9. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie Gminy Człopa?	70
Wykres 10. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzec można najczęściej na terenie Gminy Człopa?	71
Wykres 11. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie Gminy Człopa?	72
Wykres 12. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne na terenie Gminy Człopa?	73
Wykres 13. Jakie Pani/Pana zdaniem są główne powody bezrobocia w Gminie Człopa?	74
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia skalę występowania w Gminie Człopa problemu uzależnień tj.: alkoholizmu, narkomanii, zachowania ryzykownego?	75
Wykres 15. Jakie są według Pani/Pana przyczyny występowania uzależnień?	75
Wykres 16. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie?	76
Wykres 17. Jakie są według Pani/Pana przyczyny przemocy domowej?	77
Wykres 18. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze wobec ofiar przemocy domowej?.....	78
Wykres 19. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pani/Pan za	

najważniejsze na terenie Gminy Człopa?	79
Wykres 20. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie Gminy Człopa?	79
Wykres 21. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie Gminy Człopa?	80
Wykres 22. Jak ocenia Pani/Pan poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy Człopa?	81
Wykres 23. Jakie problemy społeczne w obszarze bezpieczeństwa uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie Gminy Człopa?	81

16. Uchwała Nr XXX/261/2021 Rady Miejskiej w Człopie z dnia 23 grudnia 2021 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021–2028

GŁOSOWAŁO:	13
głosowało ZA:	13
głosowało PRZECIW:	0
WSTRZYMAŁO się:	0

LP.	Nazwisko i Imię	jak głosował
1	Cieślak Regina	głosował ZA
2	Ciszek-Grycz Ewelina	głosował ZA
3	Dąbek Agnieszka	głosował ZA
4	Klucznik Anna	głosował ZA
5	Lisowski Wojciech	głosował ZA
6		nieobecny
7	Nowak Mirosław	głosował ZA
8	Pogorzelski Dariusz	głosował ZA
9	Sawczyszyn Krzysztof	głosował ZA
10	Skulimowski Bartłomiej	nieobecny
11	Storman Marian	głosował ZA
12	Ślusarski Zbyszek	głosował ZA
13	Tarka Wawrzyniec	głosował ZA
14	Tymecki Zbigniew	głosował ZA
15	Witkowska Lucyna	głosował ZA

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**

Zbigniew Tymecki